

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у чацвярткі

9 771819 161008

У НУМАРЫ

Высока пастаўленыя свяякі

Бацькі могуць супернічаць, а дзеці міла працуць пад дахам аднаго ведомства. «НН» пісала пра бліскучыя дыпляматычныя кар'еры Захара Навумава, сына міністра ўнутраных справаў, і Андрэя Сухарэнкі, сына былога старшыні КДБ. Дзеці двух «сілавікоў» далёка не адзіныя свяякі былых і сёньняшніх высокіх чыноўнікаў, які працуць у структуры Міністэрства замежных справаў? Поплеч зь імі замежнапалітычны інтарэсы Беларусі адстойваюць дзеці Макея, Ерына, Лінга, жонкі Камянкова, Сьвержка і многіх іншых высокіх урадоўцаў. Старонка 16.

Чаго ён едзе?

Прэзыдэнт Рэспублікі Беларусь аж на два дні за троє сутак да зъезду «Адзінай Рэспублікі», на якім мае быць абвешчаны сцэнар пераемнасці ўлады. Старонка 3.

Каляндар

са здымкамі фатографаў «НН»
Юліі Дарашкевіч і Андрэя Лянкевіча.

Наша Ніва

2008

Візит Лукашэнкі у Вэнесуэлу зрываецца?

У аўторак дарадцы А.Лукашэнкі на чале з Віктарам Шэйманам спрабавалі прадказаць ход падзеяў за акіянам. Старонка 4.

Музыкі вяртаюцца на афіцыйную сцэну

Анансаваныя выступы Neuro Dubel-ю, вялікія канцэрты «Крамбамбулі» і праекту «Народны Альбом».

Старонка 5.

Ці пагражае рублю дэвалівацыя

альбо Дзе тримаць свае мільёны простаму чалавеку? Піша Аляксандар Чубрык.

Пры канцы мінулага і ў студзені гэтага году ўсіх, хто меў хоць якія ашчаджэнні, тым больш рахунак у банку, насыцярожыла адна чутка: будзе дэнамінацыя беларускага рубля! Што такое тая дэнамінацыя, памяталі, відаць, ня ўсе, ды слова надга страшнае.

Ці зьбіраюцца незалежніцкія сілы арганізоўваць пратэсты супраць візыту Пуціна ў Беларусь?

Лявон Барыччускі: «Візыту Пуціна ў Менск — трывожная навіна. Сустрэча будзе двухдзённай, гэта значыць, што нейкія пытаньні будуть вырашанацца ноччу, а ў цёмны час робяцца толькі нядобрая справы. Пуцін, найхутчэй, будзе спрабаваць прыціснуць Лукашэнку і пайсыці на ягоныя ўмовы. А іштай канцепцыі, як уваходжання Беларусі ў склад Рады, у Крамля няма. Шмат ужо хто забыўся на маніфэст Сініцына і Парфяновіча пра ўваходжанне нашай краіны ў Раду, але ёсьць людзі, якія гатовыя зьдзейсніць гэты плян. Пратэставаць безумоўна вартага».

Сяргей Панкоў: «Мы ня можам ведаць, пра што будуть гаварыць Пуцін з Лукашэнкам. Гэта нейкія мышынія да-моўленасыці. Такія візыты ніколі не прыносяць нічога добра. Пагроза беларускай незалежнасці існуе ад 1994 году. Калі ёсьць рагучая моладзь, якая гадавая пратэставаць падчас гэтых пера-

моваў, то мы гатовыя іх падтрымаць».

Іван Шыла: «Акцыі пратэсту ладзіць, безумоўна, патрэбна. Нешта падобнае «Малады фронт» ужо рабіў летасць падчас саміту кіраўнікоў дзяржаў СНД у Менску».

Вячаслаў Сіўчык: «Я баюся гэтага візыту, бо нікто ня ведае, дзеля чаго Пуцін едзе ў Менск. Гэтага ня ведаюць ні ва ўладных колах, ні ў апазыцыйных. Мяне насыцярожвае, што гэта сустрэча будзе адбывацца напярэдадні лёсавыз-начальных для Рады падзей — з'езду «Адзінай Рады» і першага паседжання новага складу Дзяржаўнай Думы. Думаю, што ў менскай сустрэчы можа быць некалькі канчатковых варыянтаў разъвіцця — ад ін'яртальных да вельмі сумных для Беларусі, яе незалежнасці. Калі ёсьць магчымасць, то акцыі трэба ладзіць, як напярэдадні візыту, так і падчас яго».

Апытаў Зыміцер Панкавец

КАМЭНТАР

«Проблема Казуліна» вуснамі Лукашэнкі

У гішпанскай газэце «Паіс» зьявілася інтэрв’ю з А.Лукашэнкам. Адзін з самых інтыгіруючых момантаў: Лукашэнка заявіў, што гатовы разгледзець пытаньні аб памілаванні Казуліна, калі той яго папросіць. «У нашым Крымінальным кодэксе няма палітычных злачынстваў. Мне ня важна, хто ён. А калі нейкая асона фармуе банду і штурмует турму... Суд прыняў рапшэнне. Гэта незалежная галіна ўлады. Я паважаю яго рапшэнне. Адзінае, што я могу зрабіць, гэта памілаваць яго. Калі асуђаны пра гэта папросіць, я вывучу ягонае прашэнне і пасыля скажу, ці вызваляю яго», — цытуе Лукашэнку «Паіс». Цяжка прагнаваць, якое было б рапшэнне ў такім выпадку. Але яшчэ цяжэ ўяўвіць, што Казулін напіша такую паперу.

Аляксандар Класкоўскі

Настасься Мацяш: «Карлсан» — гэта хіт некалькіх пакаленіньняў

Паводле вынікаў галасавання на званыне «Чалавека лістапада» перамаглі выдаўцы «Карлсана-з-даху». У аптычні на сایце назіраліся падкрукткі галасоў за рок-музыкаў і Аляксандра Радзькова, але гэтыя галасы былі знятые з канчатковых вынікаў. На некалькі пытаньняў «НН» адказала адна з ініцыятарак выдання «Карлсана» па-беларуску **Настасься Мацяш**.

«Наша Ніва»: Чаму менавіта «Карлсан»?

Настасься Мацяш: Беларуская паліграфія вельмі ма-гутная, у гэтым можна пераканацца ў кожнай менскай кнігарні. Разам з тым, напаў-неньне і якасць многіх кніжак, асабліва дзіцячых, па-кідае спадзеў на лепшае. Пра-бачце, але я нават дзіўлюся, хто гэта ўсё чытае. Усе гэтыя вавёркі, зайчыкі, вёска малацікавыя сучасным дзесяцям. «Карлсан» — гэта хіт не-калькіх пакаленіньняў. Гэту кнігу некалі мне чытала мама, пасыля я чытала яе свайму сыну. Перакананая, што і сын будзе яе чытаць сваім дзесяцям.

Нейкім чынам мы хацелі да-лучыць нашыя культурныя здабыткі да сусветных. Так-сама ёсьць спадзеў, што гэтая кніга падштурхнє іншых вы-даваць кнігі на належным уз-роўні, ня толькі вонкава, але і ўнутрана беларускімі.

«НН»: Наколькі цяжка было ажыццяўіць гэты проект?

НМ: Цяжка, як усё, што ро-біцца ў першы раз. Нікага досьведу ў выдавецкай справе ў нас з Алесем Яўдахам яшчэ не было. Разам з тым, мы пайшлі самым цяжкім шляхам. Кніжка выйшла з ілюст-рацыямі, у колеры, нават з аўтарскімі правамі разабраліся.

Можна было зрабіць усё прасцей, але тады прадукт аказаўся б не такім якасным. Мы таксама вельмі ўдзячныя выдаўцу Зымітру Коласу, які дапамог нам зрэалізаваць гэты праект.

«НН»: Калі адбудзеца афі-цийная прэзентацыя кнігі?

НМ: Прэзентацыя пройдзе 19 сіння ў Пушкінскай бібліятэцы а 18:00. Ни хочацца загадзя раскрываць усе цікавосткі імпрэзы. Скажу толькі, што прэзентацыя пройдзе ў форме дня народзі-наў Карлсана. Ни толькі Карлсан будзе забаўляць дзяцей, але і малыя будуть віншаваць яго з днём нараджэння.

АНДРЭЙ ГЛЯЖЕВІЧ

«НН»: За гэтаі кнігай будуть настасьня?

НМ: Так, безумоўна. Ахвота яшчэ не пратала. Цяпер будзем рыхтаваць другую і трэцюю частку Карлсана. Ёсьць у плянах выданне і кніг беларускіх аўтараў.

Гутарыў Зыміцер Панкавец

Пуцін едзе выкручваць рукі?

Нечакана абвешчана, што прэзыдэнт Радзімінавіт 13—14 сіння наведае Менск з афіцыйным візитам — першым за доўгі час. Візит адбудзеца за 3 дні да даты вызначэння кандыдата ад «Адзінай Радзімінавіт» на пасаду прэзыдэнта і напярэдадні экстраардынарна ранняга паседжання новаабранай Дзяржаўнай Думы.

Пра двухдзённы афіцыйны візит Уладзімера Пуціна ў Беларусь 13—14 сіння паведаміў журналістам дзяржаўны сакратар так званай «саюзнай дзяржавы» Павал Барадзін.

14 сіння ў Менску мае адбыцца чарговае паседжанне Вышэйшага дзяржаўнага рады.

Са словаў Барадзіна, як перадаюць інфармацыйныя агенцтвы, на паседжанні будуць абліччіўца, сярод іншага, пытанні падпісання канстытуцыйнага акту саюзнай дзяржавы. Гэты дакумент даўно фігуруе ў якасці праекту, але дагэтуль пытанні адкладаліся ў доўгую скрыню праз няўзгодненасць беларускіх і расейскіх інтэрэсаў.

Візит плянуеца як двухдзённы. Гэта таксама незвычайна, як і абвяшчэнне візуту ў апошні момент. Апошнія разы, у прыватнасці, на саміт СНД, Пуцін прылятаў у Беларусь усяго на пару гадзін, і контакты з кіраўніцтвам Беларусі мелі абмежаваны характар.

Якія мэты мае Пуцін 13—14 сіння? Ці гэта толькі палітычны піяр напярэдадні рашэння аб наступным прэзыдэнту? Ніхто не сумнеўца, што расейцы паслухмяна прагаласуюць за кандыдата, вылучанага «Адзінай Радзімінавіт». Ці гэта нешта больше — спроба падоўжыць палітычнае жыццё Пуціна праз наддзяржаўную

надбудову саюзу Беларусі і Радзімінавіт, праз пасаду прэзыдэнта гэтай пустой, аднак патэнційна магутнай структуры? Умацаваныне такой надбудовы несла бы пагрозу дзяржаўнаму суверэнітэту Беларусі ўжо ў сяроднегерманіўскіх партнёраў.

Ніхто не разумеў патрэбу агульнанацыянальнай кампаніі праслаўлення Пуціна, што разгарнулася ўвосень. Такую кампанію звыклы праводзіць кандыдат на пасаду, а тут — прэзыдэнт, які нібыта сыходзіць, каб не парушыць канстытуцыйні.

Візит адбудзеца за 3 дні да даты вызначэння кандыдата ад «Адзінай Радзімінавіт»

на пасаду прэзыдэнта (17 сіння) і напярэдадні экстраардынарна ранняга паседжання новаабранай Дзяржаўнай Думы.

Ніхто, дарэчы, не разумеў таксама, чаму прэзыдэнт Пуцін запатрабаваў тэрміновага склікання Дзяржаўнай Думы, абраціўшыся ў сінім кітае здольнасцю апаратураўна ратыфікація нейкія пагадненні, якія мяркуеца падпісаць у Менску.

Вэрсію аб tym, што 13—14 сіння Беларусь чакае ціск і выкручванне рук з боку Радзімінавіт, варт разглядаць усур'ё.

Мікола Бугай

У.Пуцін
падчас
весенскай
«кампанії
праслаў-
лення».

Мы больш падрыхтаваныя для ўступлення ў ЭС, чым Польша ці Балтыя

заявіў Лукашэнка ў інтэрвю газэце «Эль Паіс» і паабяцаў абдумаць умовы Эўрасаюзу.

«Крайны ЭС могуць стаўці жыццёвымі важнінамі для іх проблем, якія ўмешваючыся ў нашы ўнутраныя справы, прынамсі, на гэтым этапе. Вельмі важна, каб ЭС на ўзвядзіў жалезнай заслоны вакол Беларусі і каб мы разъвівалі дыялёг», — сказаў А.Лукашэнка.

Разам з гэтымі двухсэнсойнымі авансамі ён паўтарыў шраг ранейшых антыэўрапейскіх тэзісаў і выпадаў суп-

раць апазыцыі:

«Эўропа сёньняня ня хоча нармалізаці дачыненіні ўз Беларусь. Тому што вельмі ў свой час далёка зайшла, а сёньняня трэба, захаваўшы твар, з гэтага выйсыці. Хоць і рапушчаць ў Эўрапейскага саюзу гэта зрабіць — мы будзем сядзець за адным столом, весьці дыялёг, калі мы хочам быць бліжэйшымі. Мы гэтага хочам і паўсюль аб гэтым гаворым.

А Эўрапейскі саюз ня хоча, і ён выстаўляе нам непрымальнікі ўмовы. Навошта ўмовамі азначаць наш дыялёг? Ня трэба», — падкрэсліў А.Лукашэнка.

На ягоную думку, Беларусь шмат зрабіла кроку на насустроч Радзімінавіт, якія былі прайгнаваныя. Ён таксама паспрабаваў убіць клін між Нямеччынай і іншымі краінамі ЭС.

«Мы іх абдумаем, але я ня ўтэўнены, што калі прымем гэтыя ўмовы, эўрапейцы адгукнутца. У эўрапейцаў няма сур-

ўзлага падыходу да Беларусі, за выключэннем, магчыма, Нямеччыны, у якой больш прагматычная пазіцыя і якая спрабуе зразумець сітуацыю. Палітыка немцаў умераная і зыходзіць з рэальнай сітуацыі. У любой демакратычнай дзяржаве павінна быць апазыцыя, але немцы бачаць заганы тутэйшай апазыцыі і пытаемца ў сябе, ці карэктныя яны ў дачыненіні да нас. Я не могу сказаць гэтага ў дачыненіні да іншых. Нам застаецца толькі чакаць і назіраць. Мы больш падрыхтаваныя, чым Польша або краіны Балтыя, для ўступлення ў ЭС», — двухсенсойна скончыў А.Лукашэнка.

Бугай

Візыт Лукашэнкі ў Вэнэсуэлу зрываецца?

У аўторак дарадцы Аляксандра Лукашэнкі на чале з Уладзімерам Макеем і Віктарам Шэйманам, што апякуецца вэнэсуэльскім праектам, спрабавалі прадказаць ход падзеяў за акіянам.

Пытаныні, звязаныя з візитам Аляксандра Лукашэнкі ў Вэнэсуэлу, што мае адбыцца, абмяркоўваліся ў аўторак на нарадзе ў Адміністрацыі презыдэнта. Аб гэтым БЕЛТА паведаміў ў прэс-службе А. Лукашэнкі. Кіраўнік Беларусі меў ляцець за акіян у сінегіні, каб патрысунчыцца на здабычы першай тонны нафты з рэдовішча, якое Чавес аддаў ва ўтрыманье свайму адзінаму, апрача Расеі, эўрапейскому сабру.

Параза Чавеса на нядзельным рэфэрэндуме ставіць гэтыя праекты пад сумнёў.

Шырокая грамадзкая кааліцыя — касыцёл, апазыцыйныя партыі, бізнес, студэнтства — здолела дабіцца немагчымага, праваліць чавесаўскі плян канстытуцыйных зменаў. Ён прадугледжваў пераход краіны да сацыялізму, а заадно — магчымасць пажыццёвага кіравання презыдэнта-папуліста. Паводле афіцыйных звестак Цэнтраўбаркаму, супраць прагала-савалі 50,8 % выбарцаў. Рэальная лічба можа быць і яшчэ большай, чым абвешчаная ведамствам вэнэсуэльс-

кай спін. Ярмошынай. Гэта прытым, што Чавес цалкам кантроліваў тэлебачаньне і праводзіў агітацыю з дапамогай апарату выканаўчай улады.

Правалу Чавеса можа мець тыя самыя наступствы, што і параза Піначэта на такім жа нібыта заведама пэўным рэфэрэндуме 1988 году.

Пры Чавесу гаспадарка Вэнэсуэлы дайшла да дурнога стану, калі ў пэрыяд завоблачных цэнаў на нафту, галоўную крэніцу багацця і адзіны артыкул экспарту, эканамічны рост апусціцца да сыцілых парупрацэнтавых паказчыкаў, а ў краіне пачаўся дэфіціт асноўных прадуктаў, напрыклад, малака.

Экспэнтрычны Чавес у эканамічных пытаннях кіруеца палітычнымі мэтамі: ён фінансуе рэжым Кастро на Кубе, выганяе адных інвестараў і запрашае іншых. Яму заманулася замяняць заходнія тэхналёгіі братнімі кітайскімі і беларускімі. Нядайна ён разарваў дыпламатычныя адносіны з суседнім Калумбіяй і давёў да канфлікту з традыцыйна блізкай Гішпаніяй.

Рэпліка караля гішпанцаў Хуана Карласа II да Чавеса «А можа, ты заткнесься» ў часе лацінаамерыканскага саміту стала, мусіць, адной з прычынай сэнсацыйнае паразы Чавеса ў нядзелю. Паразы, якая можа зымяць сьвет.

З правалу Чавеса можа пачацца восені «новых папулістай». Палітычныя пазыцыі прэзыдэнта Ахмадзінэджада ў Іране пахінуліся, а Мутабэ ў Зымбабве дажывае свае апошнія дні сярод інфляцыі, што сягае 15 000 працэнтаў.

Натхнёна перамогай вэнэсуэльская апазыцыя, напоўнена, паспрабуе развіць посьпех. Можна чакаць у найбліжэйшыя тыдні магутных маніфэстаций. Перад рэфэрэндумам на вуліцы ўжо выходзілі дзясяткі тысячаў студэнтаў.

Як калісці Піначэт, Чавес сутыкнётся з згуртаваным не-прыманьнем грамадзянскай супольнасці. Бізнес-колы жахае ягоная непрадоказальнасць, прафсаюзы змагаюцца за вяртанье дабрабыту, падарванага гіганцкім праектамі «баліварызму», моладзь мае досьціць цемрашальства і «дзяржаўнае іდзялітэ», Касыцёл бачыць у дзеяньнях Чавеса эгаістичную прату ўладу і славы.

Сваё слова можа сказаць войска, зь якога Чавес выводзіцца, але якое ўжо аднойчы супраць яго паўставала.

У выпадку падзеньня Чавеса Беларусі няма чаго разылічваць на дармовую здавычу нафты.

У аўторак дарадцы Аляксандра Лукашэнкі на чале з Уладзімерам Макеем і Віктарам Шэйманам, што апякуецца вэнэсуэльскім праектам, спрабавалі прадказаць ход

Дарафеева съпляе для Чавеса

Неўзабаве ў Каракасе адкрыеца Нацыянальная выставка Беларусі. На яе за акіян паляціць дэлегацыя ў складзе калі 300 чалавек: урадоўцы, прымислоўцы, дзяржаўныя журнالісты. А таксама любімая съплявачка прэзыдэнта Ірына Дарафеева з сваім тэатрам.

падзеяў за акіянам. Сама Беларусь паўплывае на хаду падзеяў у Каракасе ня здольная. Ці захоча і ці зможа Масква прыйсці Чавесу на дапамогу, падтрымаць інфарматычна і вайскова? І ці сыграе такая дапамога нейкую ролю? Зрабіць Вэнэсуэлу Кубай нумар два Расея ня мае рэсурсаў дый інтарэсу. Для падтрымання высокіх цэнаў на энергарэсурсы Расея мае іншыя, больш танныя і эфектыўныя спосабы.

Беларуская дыпламатыя недастаткова дасыведчаная, каб рабіць такія прагнозы. Але сама канструкцыя з апорай на заакіянскі папулісцкі рэжым занадта хісткая, каб пратрымлівацца доўга.

Мікола Бугай

А «N.R.M.», пакуль тое,
іграе ў «Графіці».

Музыкі вяртаюцца на афіцыйную сцэну

Навіны апошніх дзён: аўтограф-сесія Neuro Dubel у самай буйной дыскарні Менску, вялікія канцэрты «Крамбамбулі» і праекту «Народны альбом».

Як стала вядома ТГ — гэта далёка ня ўсё: Зьмітра Вайцюшкевіча запрасілі да ўдзелу ў наўагоднім праекце тэлеканалу АНТ, гурт «Палац» трапіў у лік 15-ці прэтэндэнтаў на адборачны тур да «Эўравізіі-2008», а разам з тым Neuro Dubel з «Палацам» рыхтуюцца да вялікага канцэрту ў сакавіку, які пройдзе ў Палацы Рэспублікі.

Навіна з прэтэнзіяй на сэнсацыю, гэта тое, што гурт «Палац» трапіў у 15 прэтэндэнтаў на адбо-

рачны тур да «Эўравізіі-2008». Усяго на конкурс было пададзена 60 заяваў. 27 лістапада ўсе тэрміны выйшлі і журы на чале з Аляксандрам Ціхановічам адабрала 15 самых годных песень, якія адпавядаюць усім патрабаванням. «Палац» адмыслова для «Эўравізіі» падрыхтаваў песню «Кола грукатала». У гэту пятніцу мае адбыцца арганізацыйная сустрэча, на якой будуть абмеркаваны ўсе акалічнасці адборачнага кан-

цэрту, які заплянаваны на студзень 2008 году. Арганізаторам адборачнага туру — нацыянальнага тэлевізыйнага музычнага праекту «Эўрафест» — з'яўляецца Дзяржтэлерадыёкампанія Беларусі.

Тым часам яшчэ аднаго паўапальнага беларускамоўнага выкананіцу — Зьмітра Вайцюшкевіча — запрасілі да ўдзелу ў наўагоднім тэлепраекце тэлеканалу АНТ. «Мне прапанавалі выкананьць песню «Бывайце здаро-

вы» і яшчэ адну. Я пагадзіўся папярэдне. Чакаю, што будзе далей», — паведаміў ТГ съпявак.

І яшчэ адна навіна — у сакавіку ў Палацы Рэспублікі плянуецца вялікі канцэрт з удзелам гуртоў Neuro Dubel і «Палац». Апошні раз Аляксандар Кульлінковіч і Алег Хаменка выступалі на адной з самых буйных канцэртных пляцовак сталіцы роўна тры гады таму — 12 снежня 2004 году ў межах съвяткавання гадавіны «Тузіна Гітоў». Плянуецца, што сакавіцкі канцэрт будзе дабрачынны, мэта яго — аказаць дапамогу дзесяцям-інвалідам. «Я б ня звязваў гэтае запрашэнне з нашым візытом у Адміністрацию прэзыдэнта», — сказаў ТГ лідэр «Палацу» Алег Хаменка.

Сяргей Будкін,
Тузін Гітоў

Танны газ бывае толькі ў Беларусі

Час падарункаў скончыўся: за адносна танны газ у першым квартале 2008 г. давядзеца разылічвацца маёмасцю ды эканамічнымі саступкамі.

Віцэ-прем'ер Беларусі Ўладзімер Сямашка заявіў, што ў першым квартале 2008 г. беларусы будуть атрымліваць газ па цансі \$119,5 за тысячу кубаметраў. Газета «Белорусы і рынок» называе гэту досьць аптымістычную заяву найбольш прывабным для афіцыйнага Менску варыянтам у гандлі з Расей. Тым больш, што перамовы яшчэ працягваюцца, і пакуль рана казаць пра канчатковыя лічбы.

У гэтай сувязі варта ўзгадаць нядайня заявы «Газпрому» пра прывяз-

ку цансы газу для Беларусі да цансы падліва для Польшчы.

У любым разе, мяркую «БР», час таннага падліва мінуй, і на варта чакаць з боку Москвы прыемных сюрпризаў — за саступкі ў цане, нават нязначныя, давядзеца разылічвацца маёмасцю ды эканамічнымі саступкамі.

«Газпром» выказвае цікавасць да шэрту беларускіх прадпрыемстваў нафтагазімі, а таксама на супраць падешышць на сваю карысць тарыф-

ную палітыку.

Расейскі манапаліст перажывае досьць напружаны момант, што ёсьць ці не асноўнай прычынай, з якой на варта больш чакаць ад яго бясплатных саступак у цане. Азіяцкі рынак усё больш настойліва патрабуе падвышэння цансы свайго падліва — усыед за Туркмэністанам, прамагчымас падараражаныне газу заявіў Узбекістан. Сёлета «Газпром» ужо набываў узбецкі газ па новай цане — за \$100 за тыс. куб. м. супраць старога кошту ў \$60. Усыед за Узбекістанам і Туркмэністанам узъніць кошты можа і Казахстан.

Расея, зважаючы на скарачэныне ўласнай здабычы газу, толькі павялічвае паставкі газу з гэтага рэгіёну. Падараражаныне туркмэнскага газу адб'ецца на цане газу для Украіны, а наступствы ініцыятывы іншых сяродназіяцкіх удзельнікаў газавага рынку, улічваючы кантроль «Газпрому» над асноўнымі шляхамі газавага транзыту, адчуюць на толькі Беларусь і Украіна, але й некаторыя краіны ЭС.

Сямён Печанко

СЪЦІСЛА

Беларусь гатовая прадаць і МТС

Прадаўши «Вэлком», Беларусь гатовая абмеркаваць і пытаныне аб павелічэнні пакету МТС у аднайменным расейскім беларускім СП да кантрольнага зъ сёньняшніх 49%, што дазволіць расейскай кампаніі кансалтаваць вынікі, сказаў журналістам намеснік міністра сувязі Іван Рак. «Ёсьць даручэнне вывучыць гэтае пытаныне. Яно знаходзіцца ў стадіі разгляду. Неабходна даваць ацэнку, калі гэтае пытаныне будзе рашацца», — сказаў Іван Рак. Ён адмовіўся называць велічыню меркаванага пакету і сказаць нешта пра тэрміны і магчымы кошт.

БПБ-Банк узнагародзілі

Банкам году ў Беларусі названы ААТ БПБ-Банк (былы «Белпрамбудбанк»). Узнагарода заснаваная

аўтарытэтным эканамічным часопісам «The Banker» (Вялікабрытанія). «The Banker» штогод ладзіць конкурс «Банк году». Гэта адна з найбольш прэстыжных узнагародаў у банкаўскіх колах. Крытэріі перамогі — добрыя фінансавыя паказыкі банка, якія разглядаюцца ў дынаміцы, распрацоўка і ўкараненіе сучасных тэхналёгій, пастаноўка і реалізацыя стратэгічных задачаў. У Расеі у 2007 г. перамог Ашчадны банк, у Польшчы — PKO Bank Polski, Украіне — Райфайзэн Банк Авал, Вялікабрытаніі — Royal Bank of Scotland, Нямеччыне — Deutsche Bank, Францыі — BNP Paribas, Італіі — Unicredit, Нідэрландах — ING Bank.

Малаказаводы нясуць страты

Айчынныя малаказаводы

нясуць страты праз апярэджаныне росту закупных цнаў адносна цнаў на гатовую прадукцыю. Найбольш складаная сітуацыя склалася на прадпрыемствах, у структуры перапрацоўкі якіх пераважае цэльнамалочная прадукцыя. Не найлепшы час перажываюць таксама арыентаваныя на экспарт прадпрыемствы. За апошні год закупныя цны на малако ўзрасталі чатыры разы, у суме гэты рост склаў 25%. Цны на сацыяльна значныя малочныя прадукты ў залежнасці ад іх тлуштасці выраслі толькі на 6—14,8%.

Наступствы санкцыяў супраць «Белнафтагазіму»

Каб апярэдзіць нэгатыўныя наступствы санкцыяў з боку ЗША,

беларускі бок прапануе разылічвацца за расейскія энэргарэсурсы расейскімі рублямі. Пра гэта паведаміў міністар фінансаў Мікалай Корбут. Словы беларускага міністра знайшли падтрымку з боку намесніка старшыні прайленія «Газпрому» Аляксандра Мядзведзеў, які паведаміў журналістам пра магчымы пераход разыліку за энэрганосбіты на расейскія рублі ды ўрӯ. Аднак на прадпрыемствах «Белнафтагазіму» такая ідэя прыйшла не да спадобы. Праз адмоўнае сальда ў \$1,5 млрд ды падараражаныне цігам году расейскага рубля адносна беларускай валюты на 9%, пераход на разылік за энэргарэсурсы ў расейскай валюце пацягне за сабой істотныя дадатковыя выдаткі.

**СП; БЕЛТА,
«Белорусы і рынок»,
«Экономическая газета»**

Расея абірае «калектыўнага Пуціна»

На выбарах у Думу элегантна перамог «калектыўны Пуцін». Піша Аляксандар Класкоўскі.

Якой бы ні стала канфігурацыя ўлады ў Расеі пасля гэтых дзізвох кампаніяў — сёньняшніх выбараў у Думу ды прэзыдэнцкіх у сакавіку 2008-га, відавочна, што групоўка ціперашняга гаспадара Крамлю ня выпусциць лейцаў з рук.

Таму варта чакаць, што ў дачыненіі да Беларусі будзе весціся той самы курс. Будуць ціснуць эканамічна і дамагація палітычных саступак. Даволі востра стаіць праблема экспансіі расейскага капіталу. Пранамер іх таўстасумай скупіць «гэты кавалак зямлі» не аднойчы казаў апошнім часам і Аляксандар Лукашэнка.

Але ці ёсьць у беларускай улады рэсурсы супрацьстаяння? Пакуль мы бачым хіба што спробы захаваць умоўны баланс пры распродажы пакетаў акцыяў. Нешта трапляе

расейцам, але разам з тым, «Вэлком», напрыклад, прадалі ўсё ж у выніку аўстрыйскай кампаніі.

Перад думскімі выбарамі Крэмль нечувана ўзъняў градус антызаходній рытормікі. На гэтым тле афіцыйны Менск зь яго хай сабе і своеасаблівымі развагамі пра дыялёт здаецца ледзь ці на ўзорам палітычнае культуры. Ва ўсякім разе, Пуцінава пэрліна: маўляў, хай заходнікі ня сунуць «саплівы нос» у расейскую палітыку — па-за канкурэнцыяй.

Палітоліягі разважаюць: паколькі расейскі рэжым усё болей падобны на беларускі, а ў нечым нават яго і перасягнуў што да закручвання шрубаў, дык ці не падхліснне гэта «братнюю інтэграцыю»?

Тут ўсё ня так аднаўленчына.

Цікава, што на нядыўнім сэмінары для мясцовай вэртыкалі афіцыйны кіраўнік Беларусі ўзъняў геапалітычную тэму. Маўляў, наша краіна мусіць максімальна скарыстаць выгаду ад заходжанья

між двумя моцнымі полюсамі — Расеяй ды Эўропай.

Ідэя ў прынцыпе ня новая. Так спрабавалі некалі Броз Ціта, Чаўшэску. Але для сёньняшніх Беларусі абсяг манэўру даволі вузкі. Зразумела, што саступкі патрабаваныям Захаду пагражаютъ кіроўным вярхам Беларусі паступовым распаўданынем систэмы з усімі непрыемнымі для іх наступствамі. Але ж і гульні з Расеяй усё болей небяспечныя. Бізантыйскія норавы Крамлю не дазваляюць спадзявацца на нейкую джэнтэльмэнскую дамову, урэшце — на гарантыв. Імпэрыя можа толькі зьесці. Эўропа, ва ўсякім разе, не імпэрыя.

Што ж да нашай дэмакратычнай грамадзкасці, то вынікі выбараў у Расеі і ўвогуле ціперашні крамлёўскі трэнд наўрад ці яе дэмаралізуець. Наадварот. Пры тым што імпэрская небяспека застаецца, пакрысе мацнеюць надзеі на тое, што ў Беларусі будзе ў выніку іншы трэнд.

Прадказальны вынік выбараў у Расеі

«Адзіная Расея» на выбарах у Дзярждуму Расеі атрымала 64,2% голасоў выбаршчыкаў.

У Камуністычнай партыі РФ — 11,6%.

Ліберальная-дэмаратычная партыя Жырыноўскага — 8,2%.

«Справядлівая Расея» — 7,8%.

Менавіта гэтыя чатыры партыі і праходзяць у парламент.

Астатнія адстаюць ад іх зь вялікім адрывам. Правальныы вынік паказалі прайяўленаўскія і ліберальныя сілы. «Яблоко» набрала ўсяго 1,6, а Саюз правых сілаў — 1%. Найбольш працент галасоў яны сабрали ў Пецярбургу і Калінінградзе (там за іх галасавала да 10% выбарцаў).

Кандаліза Райз сустрэлася зь беларускай дэлегацыяй

У Горадні будуць беларускамоўныя групы

Аддзел адукацыі Гарадзенскага гарыканкаму ідзе насыстэрчай Бацькоўскаму камітету па арганізацыі беларускамоўных групаву ў дзіцячых садках. Як паведамляе Ігар Кузьмініч з Бацькоўскага камітету, ула-

ды схіляюца дазволіць стварэнне рознаўзроставай беларускамоўнай групы з 13 дзяцак. Столкі сем'яў падпісалі адпаведнае прашэнне.

Буг; Эўрарадыё

Восем гадоў ідэолягу з Адміністрацыі

Вярхоўны суд прыгаварыў Уладзімера Холада да 8 гадоў пазбаўлення волі ў выпраўленча-працоўнай калёні ўзмоцненага рэжыму. Пра гэта паведаміла журналістам прэс-сакратарка суду Наастася Цімановіч. Суд быў закрытым. Былога чыноўніка Адміністрацыі прэзыдэнта абвінавацілі ў падбухторванні да дачы хабару ў буйным памеры і махлястрве.

Буг

Толькі два з нападнікаў на Ломаця трапяць у турму

Вярхоўны суд вынес прысуд у справе аб зьбіцці старшыні Камітету дзяржаўнага кантролю Зянона Ломаця. Судовы працэс пачаўся 5 лістапада і праходзіў пры зачыненых дзвіярах. У выніку Сяргей Наркевіч атрымаў 5 гадоў калёні ўзмоцненага рэжыму,

Аляксандар Арлоўскі — два гады, Юры Загорскі і Сяргей Манаеў — толькі абмежаваныні па службе. Ім інкryмінавалася парушэнне арт. 445 КК «Перавышэнне ўлады і службовых паўнамоцтваў з прымянењем сілы».

ЗП

У часе сустрэчы дзяржсакратарка ЗША заявила, што Вашынгтон падтрымлівае демакратычны рух у Беларусі. Аляксандар Мілінкевіч, Анатоль Лябедзька, Павал Севярынец, Сяргей Калякін, Анатоль Ляўковіч, Зыміцер Хведарук і Эніра Браніцкая наведваюць ЗША на запрашэнніне Хэльсынскай камісіі Кангрэсу ЗША.

Яны распаўсюдзілі адкрыты зварот да беларускага ўраду. Яны гатовыя прасіць урад ЗША «спрыяць інвестыцыям у беларускую эканоміку, разгледзець пытаныне прадстаўлення інвестыцій, скасаваць санкцыі супраць чыноўнікаў». Узмененія патрабуе «вызвалення палітвязняў, спыненне рэпресій супраць демакратычных актыўістаў, стварэнне роўных умоваў дзеянасці для СМІ, спыненне практикі негарадзяцкай грамадзкіх арганізацый, утаясненне зменаў у выбарчае заканадаўства».

Буг; Радыё «Свабода»

РУСАДЛЯНЕТ

Трансьляцыя «Белсату» пачнеца 1 студзеня

Пробная трохгадзінная трансьляцыя тэлеканалу «Белсат» заплянаваная на 10

сінтября, а сталая трансьляцыя (16 гадзінай за дзень) пачнеца з 1 студзеня. Перадачы робяцца і запісваюцца ў Варшаве, Беластоку, Вільні і Менску. Ужо гатовыя першыя ток-шоў з узделам беларускіх грамадзкіх і культурных дзеячоў, у тым ліку Уладзімера Арлова, Андрэя Хадановіча, Уладзімера Парфяновіча. Гэтымі днямі ідуць здымкі каляндага канцэрту з узделам Касі Камоцкай, «Тав. Маўзэра» і рокераў.

Буг

Чаргінцоў суд

У сераду ў судзе Першамайскага раёну Менску адбылася папярэдняя судовае разбіральництва паводле пазову кіраўніцтва афіцыйнага пісьменніцтва да журналіста Мікалая Чаргінца да журналіста Аляксандра Тамковіча і прыватнага прадпрыемства «Час навінаў». Нагодай стаў артыкул А. Тамковіча «Генэрал-сэнтар Мікалай Чаргінец» у недзяржайной

газэце «Новы час», якую выдае «Час навінаў». На думку М. Чаргінца, надрукаваны ў верасні артыкул нанёс шкоду ягонаму гонару, годнасці і дзялавай рэпутацыі. Гэтую шкоду ён ацаніў у 600 мільёнаў рублёў, якія праз суд збіраецца спагнаць з журналіста (100 мільёнаў) і выдавецтва.

Бакі не прыйшлі да міравога пагаднення. Прэтэнзіі Чаргінца да журналіста і газэты засталіся ранейшымі, які памер грошавай сплаты, якую ён хоча атрымае за абрэзу гонару і годнасці. Судзьдзя Алена Ананіч прызнацьла дату першага судовага паседжання на 19 сінтября. Суд распачнета ў 10 гадзінай па адрасе Талбухіна, 9.

Сямён Печанко

Грушаўскія хаты сталі Мэтрабуду ўпоперак горла

Навырашаныя праблемы з зносам хатаў ставяць пад пытаныне тэрміны рэканструкцыі праспэкту Дзяржынскага ў Менску. Новая станцыя

«Грушаўка» будзе пабудаваная акурат пад праспектам на скрыжаваныні з вуліцай Шчорса. Яшчэ ў верасні плянавалася перакрыць гэты не-

Былы памежнік Паўлоўскі паедзе паслом у Францыю

АНДРЭЙ ПЯКЕШЧА

Паводле нашай інфармацыі, былы старшыня Дзяржжаўнага камітэту пагранічных войскаў Аляксандар Паўлоўскі адправіцца працаўць паслом у Францыю. Ён ужо атрымаў агрэманс. 57-гадовы Паўлоўскі быў звольнены з пасады ў красавіку.

**Зыміцер
Панкавец**

Справу Фінькевіча перадалі ў суд

Новую крымінальную справу супраць палітвізьня Артура Фінькевіча яшчэ ў сераду 28 лістапада перадалі з праクуратуры ў суд Каstryчніцкага раёну Магілёва. Пра гэта паведаміла маці Фінькевіча спін.Марыя. Дата пачатку судовага працэсу пакуль не прызначана. Невядома, ці будзе гэты працэс адкрытым.

ЗП

Зъявіліся бел- чырвона-белыя флікеры

Ініцыятар акцыі, намеснік старшыні «Руху «За Свабоду» Юрась Губарэвіч, перакананы, што флікеры паспрыяюць бяспекы на дарогах. Флікеры будуть распаўсюджвацца бясплатна. «Наш нацыянальны съязг мусіць асьвятляць дарогу і ў цэнры», — кажа Губарэвіч.

Флікер выраблены ў выглядзе бірулькі, на адным баку якой выява нацыянальнага сцягу, а на другім — знак «Руху «За Свабоду». Яго можна мацаваць на заплечніку ці вонратцы. З часам Губарэвіч хоча вырабіць і бел-чырвона-белую нарукавую стужку.

Птушыны грып вакол нас

У Польшчы выяўлены асяродкі хваробы. Зачапіла дзівие фэрмы побач з Плоцкам (каля 280 км ад беларускай мяжы). Заражаную тэртырію кантралююць ветэрынары і паліція. На думку санітарных служб, у гандлёвую сетку магло трапіць мяса каля 2 тыс. інфікованых індыкоў. Фэрмы ачатапіла паліція. Беларусь застаецца адной зь нямногіх у Эўропе, дзе пакуль не зафіксована ніводнага выпадку небяспечнай хваробы.

Буг

вялікі ўчастак, а зльва і справа ад яго пусыціць аб'язныя рукавы для машынаў. Ды вось загваздка: некалькі драўляных хатаў сталі ўпоперак горла Мэтрабуду. «Багата якіх жыхыроў не задавальняюць варыянты перасялення, вось яны і не даюць згоды на знос, — тлумачыць Міхаіл

Рызер, начальнік тэхнічнага аддзела УП «Дырэктэра па будаўніцтве Менскага мэтрапалітэну». — Напрыклад, на будучай «Грушаўцы» дзеля трох хатаў мы ня можам пачаць актыўныя будаўнічыя працы. Аналягічная праблема на «Міхалове».

AK; «Рэспубліка»

Вярхоўны суд рыхтуеца да адмены съмяротнага пакаранья

Беларусь ужо падышла да рубяжу, за якім стаіць мараторый на ўжыванне съмяротнага пакарання, заяўіў старшыня Вярхоўнага суду Валянцін Сукала (**на фота**). Ужо сем гадоў у Беларусі дзейнічае альтэрнатыва съмяротнаму пакаранню — пажыццё-вае зняволеньне, «таму выключная мера пакарання ўжываецца вельмі рэдка». «У Канстытуцыі ска-

ЮЛІЯ ДАРАЦЬКАН

зана, што съмяротнае пакаранне — часовая

мера, якая рана або позна будзе адмененая, — дадаў ён. — Так, нялёгка знаходзіць адэватнае пакаранне, калі гаворка ідзе аб сэрыйных забойцах або спрахах буйных бандаў. Напрыклад, бандай Марозава было зьдзейсьнена больш за 20 забойстваў. Аднак мы псыхалагічна рыхтаем судзьдзяў да таго, што съмяротнае пакаранне будзе адменена», — заяўіў В. Сукала.

Буг;

**«СБ — Беларусь
сегодня»**

У Вяснянцы зъявіцца штаб-кватэра Алімпійскага камітэту і гатэль «Radisson»

Штаб-кватэра разьмесціцца ў Менску на скрыжаваныні праспекту Пераможца і вуліцы Радужнай. Аб'ект будзе будавацца за кошт замежнага інвестара. Побач будзе збудаваны пяцізоркавы гатэль «Radisson».

Ірыну Кужэльную шукаюць на дачах

Зніклую 23 лістапада 7-гадовую дзяўчынку Іру Кужэльную на Лагойшчыне шукае ўсё больш людзей, ужо некалькі соцен чалавек. Пра-

чэсваюць лясы, а цяпер і дачы. Маці дзяўчынкі затрымалі. Пачалі супраць яе крымінальную справу: падазраюць, што яна катаўала дачку.

Пост ідзе

У праваслаўных пост пачаўся 28 лістапада і будзе доўжыцца да 6 студзеня. У каталікоў з 2 снежня пачаўся адвэнт — літургічны пэрыяд падрыхтоўкі да Божага Нараджэння, пэрыяд радаснага чаканьня прыходу на свет Хрыста Збаўцы.

Чалавек лістапада

Хто варты званьня асобы апошняга восеньскага месяца? Чые справы былі найважнейшымі, хто найбольш заслужыўся для беларускай супольнасці? Запрашаем чытачоў да галасаванья.

Выдаўцы «Карлсана». Група энтузіястаў выдала па-беларуску адзін з самых вядомых твораў швэдзкай пісьменніцы Астрыд Ліндгрэн «Малы і Карлсан-здаха». Пераклаў казку Юрась Жалезка, рэдактарам книгі выступіў Лявон Баршчукі. Праектам апекаваліся Настасія Мацяш і Алеся Яўдаха. Выдаўцы спрабуюць запоўніць пустку з беларускамоўнай дзіцячай літаратурай, якая ўтварылася праз лукашэнкаўскую кіраваныне. Цяпер да друку рыхтуюцца яшчэ адна казка Ліндгрэн пра «Піпі Доўгуючончо».

Кульлінковіч і рок-музыкаi. Лістапад для музыкаў пачаўся забаронай клубнай прэзэнтацыяй новага альбому «Нэйра Дзюбёля» «Штазі». Лідэр гурту Аляксандар Кульлінковіч пракаментаваў гэту съгутацню проста: «Выщерлі ногі». Аднак 21 лістапада адбылася сустрэча музыкаў Лявона Вольскага, Аляксандра Кульлінковіча, Піта Паўлава, Ігара Варашкевіча і Алега Хаменкі з галоўнымі ідэолагамі краіны Алегам Праляскойскім. Чыноўнік пабяцяў рокерам зняць зь іх забарону, калі музыкі адмовяцца выступаць на мітынгах апазыцый. Паход музыкаў у Адміністрацыю прэзыдэнта выклікаў неадназначную рэакцыю сярод удзельнікаў інтэрнэт-форумаў і блогаў: адны хваляць іх за сюрприз, за неардынарную спробу зняць забарону зь беларускай культуры, другія ганяць за канфармізм.

Аляксандар Глеб. Зборная Беларусі па футболе прафіяла надзвычай удала лістападаўскі адрэзак. Спачатку ў Тыране не напы хлоپцы перайграли албанцаў (4:2), пасля ў Менску перамаглі моцных галіяндцаў. Гэта дазволіла зборнай падняцца ў рэйтингу ФІФА на амаль рэкорднае 60-е месца. З прыходам Бэрнда Штанге на трэнэрскі мосцік, Глеб пачаў гуляць за зборную з зусім іншым імпэтом. Плюс да ўсяго ён стаў кампанам каманды. Пры канцы месяца паўбаронца лёнданскага «Арсenalу» быў пяты раз прызначаны найлепшым футбалістам Беларусі.

Кацярына Салаўёва. 19-гадовай по-лацкай дзяўчыне пагражают адрозу трывалы крымінальныі справамі — за ўдзел у незарэгістраванай арганізацыі, абразу чырвона-зялёнаага сцяга і нанясенне палітычных графіц. Толькі за апошні месяц у Полацку невядомыя двойчы вывешвалі над гарвыканкам бел-чырвона-белы сцяг. КДБ ужо некалі разоў

праводзіў допыты дзяўчыны, таксама адбываўся ператрус у інтэрнаце, дзе Кацярына жыве. Пры канцы месяца кіраўніцтва Полацкага дзяржаўнага ўніверсітету на паседжанні адмысловай дысцыплінарнай камісіі прыняло рашэнне аб немэтаэздгоднасці далейшага навучання Кацярыны Салаўёвой.

Аляксандар Радзькоў. Міністар адукацыі быў адзінаголосна абраны старшынём рэспубліканскага грамадзкага аб'яднання «Белая Русь». Многія лічаць, што менавіта на базе «Белай Русі» можа быць створаная беларуская партыя ўлады. У адным з першых інтэрвю пасля абрання Радзькоў заявіў: «Мы маем намер супрацоўнічаць з усімі запікаўленымі асобамі, у тым ліку і з апазыцыйнымі. Нам цікавая гэтая дыскусія, сутыкненне меркаванняў. Мы гатовыя да размовы і дыялогу з усімі і з кожным».

J-морс. Папулярны музычны гурт выпусліў першы беларускамоўны альбом «Адлегласць». На дыск увайшло 11 песен, сярод якіх — трэйлі з папярэдніх альбомаў, два пераклады кампазыцый з расейскай мовы і шэсць новых записаў. Лідэр гурту Ўладзімер Пугач так матываваў выданье беларускамоўнага дыску: «Даказаць сабе і іншым, што беларускамоўная музика таксама можа быць папулярнай і павінна гучаць на радыё».

Уладзімер Савіч. Кіраваць Саюзам мастакоў у наступныя тры гады будзе прафэсар і незалежная асoba. Уладзімер

Савіч на апошнім з'езі дзе Саюзу перамог свайго канкурэнта скулігтара Аляксандра Дранца ўсяго на два галасы.

Натальля Ільініч. Пухавіцкі раённы суд асудзіў настайніцу зь вёскі Талька да 1,5 гадоў папраўчых працаў. Яе абвінавацілі ў падбухторванні да падробкі мэдышынскай даведкі. Даведка была прызначаная для дачкі спі. Натальлі, Дар'і, якая сёлета вясной ездзіла ў Польшчу, каб паўдзельнічаць у гістарычным сэмінары. Дар'ю спрабаваў завэрбаваць супрацоўнік КДБ, палохаючы, што дасьць хаду справе з даведкамі. Дзяўчына адмовілася ад супрацоўніцтва. Натальля Ільініч увесе час ражуча была на баку дачкі, і нават суд яе не зламаў.

Гары Каспараў. Дэмакратыя ў Рэспубліцы пірахувае цяжкія часы. Прастора свабоды скручылася, асноўныя права чалавека аблежаваныя нават мацней, чым у Беларусі. Шавіністычны псыхоз мацнее зь месяца ў месяц. У Маскве прайшоў чарговы «Марш нязгодных». На акцыю выйшла кала чатырох тысячай смыльных людзей. АМОН ужоў сілу супраць дэмантрантаў, было шмат затрыманых. Да пяці сутак арышту быў асуджаны эксп-чэмпіён сівету па шахматах Гары Каспараў, які спрабуе згуртаваць розныя палітычныя сілы, інтэлектуалаў і грамадзянскую супольнасць на абарону свабоды і плюрапалізму. Дзейнасць людзей кітальну Каспара пакідае Рэспубліку на ўсходзе на будучыню.

Зыміцер Панкавец

АПЫТАНЬНЕ НА NN.BY

Хто, па-Вашаму, можа лічыцца чалавекам лістапада?

Выдаўцы «Карлсана»	162 (28.4 %)
Кульлінковіч і рок-музыкаi	85 (14.9 %)
Аляксандар Глеб	31 (5.4 %)
Кацярына Салаўёва	145 (25.4 %)
Аляксандар Радзькоў	10 (1.8 %)
J:морс	35 (6.1 %)
Уладзімер Савіч	5 (0.9 %)
Натальля Ільініч	46 (8.0 %)
Гары Каспараў	52 (9.0 %)

Усяго прагаласавала: 571

Ці паграже рублю дэвалывацыя

Працяг са старонкі I.

А яшчэ вельмі падобнае да другога страшнага слова — дэвалывацыя. Разбірацца, якая розыніца паміж гэнымі пачварамі, не ставала часу. Не супакойвалі нават «заплуніваныні» Нацыянальнага банку, які абяцаў «прыклады ўсе намаганьні, каб пазбегнуць дэвалывацыі». У выніку замест таго, каб несыці гроши ў банкі, шмат хто пайшоў зь імі ў валютныя шапкі ды набыў далаіры ці эўра. А пасля, як усё съцышлася, такі панес тыя далаіры ў банкі. З таго часу мінүт амаль год, ды падышоў час чарговага падвышэння цэнзу на расейскі газ. А разам зь ім і пытаньне: што рабіць з ашчаджэннямі?

Каб адказаць на гэтае пытаньне, можна паглядзець на тое, што адбывалася на валютным рынку краіны цягам дзеянія месяцаў 2007 году. Пра праблемы канца мінулага — пачатку гэтага году мы ўжо ўзгадвалі — тады насельніцтва за два месяцы прадало валюты амаль на 350 мільёнаў далаіраў меней, чым набыло. За гэтыя ж два месяцы беларускія ды замежныя прадпрыемствы таксама набылі больш валюты, чым прадалі. Агульны дэфіцит валютнага рынку склаў больш за паўмільярда далаіраў. Але ж тады Нацбанк знайшоў у сваіх рэзэрвах гроши, каб утрымаць рубель. Літаральна ў лютым хваляваныні съцышліся, а з сакавіка валютныя рэзэрвы краіны началі патроху павялічвацца. На пачатак кастрычніка яны дасягнулі нечуванай для Беларусі велічыні — 3,1 мільярда далаіраў (паводле мэтадалёгі Нацбанку).

Але ці шмат гэта для Беларусі, ці хопіць, каб утрымаць курс рубля? Ёсьць некалькі падыходаў да ацэнкі ўстойлівасці нацыянальнай валюты. Міжнародны валютны фонд разглядае валюту як стабільную, калі валютныя рэзэрвы краіны роўныя кошту трох месяцаў імпарту тавараў і паслугаў. За апошнія дванаццаць месяцаў мы імпартавалі тавараў і паслугаў амаль на 28 мільярдаў далаіраў, ці 2,3 мільярды ў сярэднім на месяц. То бок рэзэрваў Нацбанку хопіць, каб набыць імпарт амаль што за паўтара месяца, ці ў два разы меней за крытэр МВФ.

І ўсё ж, перш чым бегчы ў банк ды забіраць адтуль свае ашчаджэні, давай-

PHOTO BY MEDIANET

це прыгадаем, ці рабілі вы гэта на год-два раней. Валютныя рэзэрвы Нацыянальнага банку ўпершыню ў гісторыі дасягнулі кошту месяца імпарту толькі ўлетку. І ў 2003, і ў 2004, і ў 2005 гадох курс беларускага рубля адносна далаіра не мяняўся, прычым рэзэрвы рэдка калі былі большымі за кошт імпарту паловы месяца. Такім чынам, крытэр МВФ — цікавы паказынік доўгатэрміновай стабільнасці нацыянальнай валюты, але, убачыўшы яго невыкананьне, ня варта бегчы ў банк ды губляць налічаныя адсоткі.

Але ж попыт на замежную валюту залежыць ня толькі ад велічыні імпарту. Няцікка здагадацца, што калі Нацбанк надрукую шмат рублёў для выплаты заробкаў ды падтырмкі айчынных вытворцаў, то даволі хутка гэтыя рублі трапяць на валютныя рынак. У гэтым выпадку рэзэрвы могуць скончыцца вельмі хутка. Праўда, і на гэты раз чакальнікі крызісу расчароўвацца. У беларускім Нацбанку працујуць людзі, якія добра ведаюць, што такое «пакрыццё грошавай базы валютным рэзэрвамі». Гэтае самае пакрыццё цяпер перавышае 100%, то бок Нацбанку можа набыць усе рублі, якія знаходзяцца ў абарачэнні, за замежную валюту. Ізноў жа, нядайня беларуская гісторыя ведала часы, калі рублёў было надрукавана болей, чым мелася рэзэрваў, ды гэта ня шкодзіла валютнаму курсу.

Калі вы ўсё яшчэ вагаецеся, то аргументы ў бок нацыянальнай валюты яшчэ ня скончыліся. І галоўны зь іх — гэта стымулі беларускіх уладаў. Паспрабуйце паставіць сябе на іх месца. Ці

былі б вы зацікаўленыя ў дэвалывацыі? Якія наступствы яна мела б для эканомікі? І, галоўнае, якія наступствы для вашае ўлады?

Самае відавочнае — дэвалывацыя пачягнула б вашых выбаршчыкаў у банкі па свае дпазыты ў рублях. А ўжо з рублямі — на валютныя рынак, дзе ўсё добра. Адсюль — яшчэ большая дэвалывацыя ды, як вынік, канчатковая страта даверу да нацыянальнай валюты. Больш за тое, калі вы абяцалі ім, што іхны заробак складзе пэўную колькасць далаіраў, то вы маецце шанец парушыць свае абяцанкі. Апошняя «прыемнасць», якая вас чакае, гэта адказ банкаў, у якіх вы папросіце крэдытату на падтырмку прадпрыемстваў: «Няма грошай». Бо гроши забярэ насельніцтва. Калі такое прысыніца, то за нач можна пасівець. Якія ўжо тут стымулы...

Аднак ёсьць жаданае, а ёсьць магчымае, якія далёка не заўжды супадаюць. Да вашага начнога жаху далаучаюца цэнныя на газ, нафту ды прагнае жаданье вашага электратарату купіць не беларускае, а чамусыці выклочна замежнае. Вядома, Нацбанк, гэтыя нястомні барабаць з інфляцыяй, дэвалывацыя ды іншымі наваламі, на варце. Але дзе ён бярэ валюту для папаўнення сваіх рэзэрваў?

У парадунаньні зь лютым рэзэрвы павялічыліся на 1,3 мільярды далаіраў. Палова гэтай сумы прыйшла ад продажу 12,5% акцый Белтрансгазу. Яшчэ частка, відаць, трапіла ў рэзэрвы пасля пра дажу «Вэлкаму». Астатніе — гэта гроши, пазычаныя беларускімі прадпрыемствамі і банкамі на кароткі тэрмін. Прывільгія пазычана было шмат больш. І гэтыя гроши мы мусім аддаць ужо на пачатку 2008 году. Вядома ж, можна пазычыць яшчэ, і без асаблівых цяжкасцяў — нават Расея, здаецца, паабяцала пайтара мільярда крэдыту. Але чаму тады Лукашэнка ды іншыя вышэйшыя чыноўнікі так хвалююцца з прычыны падвышэння дэфіцыту замежнага гандлю? Відаць, таму што да наступных выбараў трэба працягнуць ня год, а трэ. На гэты тэрмін ва ўладаў павінна быць канцепцыя прызначэння замежнай валюты. А, акрамя пазыкай, існуе толькі адна яе крыніца — гэта замежныя інвестыцыі. Лепей за іншых гэта разумее Нацбанк, дзякуючы намаганьням якога можна без асаблівасці асьцярогі захоўваць свае рублі, далаіры ці эўра ў беларускіх банках. Па куль што можна...

Аляксандар Чубрык
эканаміст

Кацярына Салаўёва і сто графіці

28 лістапада полацкай міліцыяй была затрыманая Кацярына Салаўёва. Дзячына прыйшла ў пракуратуру, каб скласці скаргу адносна жорсткага затрымання яе два дні таму ля полацкага гарвыканкаму. Тады на будынку невядомыя зрабілі надпісы «Нас не спыніць» і «Малады фронт».

Кацярыну проста з пракуратуры завезлі ў гарадзкі аддзел міліцыі, дзе дапытвалі па дэльных крымінальных спраўах: па артыкулах 193 «Удзел у незарэгістраванай арганізацыі» (маецца на ўвазе «Малады фронт») і 139 «Абраша нацыянальны сымболікі» (31 каstryчніка нехта сарваў дзяржаўны сцяг з будынку полацкай пракуратуры).

Пасля супрацоўнікі КДБ правялі ператрус у інтэрнаце, дзе пражывавае К. Салаўёва.

Кацярыні проста з пракуратуры завезлі ѿ ператрусаў. Кіраваў ператрусам Сяргей Афіцэр. Іх цікавіла ўсё, што магло б съведчыць пра сяброўства дзяўчыны ў «МФ». У гэты час у Кацярыны адбяралі мабільнік, на ўсе званкі адказваў адзін з «кадэбістай».

У той самы дзень у міліцыі адбыўся яшчэ адзін допыт дзяўчыны. Кацярына кажа, што міліцыю таксама цікавілі больш за сто графіці, якія нядаўна зявіліся на полацкіх съценах. Такім чынам на Салаўёву могуць завесці а сразу трох крымінальных спраў.

У мінулую пятніцу кіраўніцтва Полацкага ўніверситету, дзе навучаецца Кацярына, на адмысловым паседжанні прыняло рашэнне аб немэтазгоднасці яе далейшага навучання ў ВНУ. Разам з тым, прыняць

рашэнне аб канчатковым выключэнні дзяўчыны з ўніверситету не наважыліся, прapanаваўши ёй самой забраць дакумэнты.

5 сінняжня дзяўчыну адпічылі з університету. Афіцыйная прычына — «неатэстация».

Кацярына Салаўёва навучалася на 2-м курсе гісторычна-філялогічнага факультету. Выучвала ангельскую і французскую мову. Ёй 19 гадоў. Нарадзілася ў Вугоршчыне ў сям'і вайскоўца. Цяпер яе сям'я жыве ў Лепелі.

Зыміцер Панкавец

вінаватымі ў «парушэнні правілаў арганізацыі масавых мерапрыемстваў». Суд быў закрытым, у памішканье пусцілі толькі адваката затрыманых.

Сваякі зьніклых перадалі ў пракуратуру вынікі раскрыльядавання

Сваякі выкрадзенія на Беларусі апазыцыйных палітыкаў Зінаіда Ганчар, Ірына Красоўская, Святлану Завадскую, Вольга Завадскую, а таксама іхныя юрыдычныя прадстаўнікі Гары Паганяйла і Алег Воўчак перадалі генэральному прокурору дакумент, утрутаваны на выніках грамадзкага раскрыльядавання гэтых гучных спраў. Да яго прыкладаеца хадайніцтва, каб факты, адлюстраваныя ў дакументах, былі ўважліва вывучаны і знешлі рашэнне ў межах кампетэнцыі генэральнай прокуратуры.

Згадалі ахвяраў сталінізму

У Менску, у парку Чалюскінца і ва ўрочышчы Курапаты, адбылося традыцыйнае памінанне ахвяраў сталінізму. Удзельнікі запалілі съвечкі да капліцы ў парку Чалюскінца і ў Курапатах — ля Крыжа пакутаў, «Лавы Клінтанана», мэмарыяльнага каменя са словамі «Ахвярами сталінізму», памятных знакаў палікам і яўрэям, якія загінулі ў гады сталінскага тэрору.

Зноў у чорных сьпісах

Міжнародная арганізацыя «Рэпартэры бяз межаў» апублікавала сьпіс з 20 краінай, якія «празлавіліся» за год цікім на журналістай. У гэты сьпіс увайшлі Беларусь, а таксама Туркмэністан, Узбекістан, В'етнам, Кітай, М'янма і Паў-

ночная Карэя, 5 афрыканскіх дзяржаваў, Сірыя, Ірак, Іран, Палестына і Куба.

Нагадаем, беларускі палітвязень **Андрэй Клімав** быў асуджаны 1 жніўня 2007 г. да 2 гадоў турмы за артыкул у інтэрнэце і цяпер адбывае пакаранье ў Мазырскай калёніі строгага рэжimu. «Міжнародная Амністыя» прызнала А.Клімава Вязнем сумлення.

3 лістапада

За беларускую мову да псыхіятра

Моладзеўцы актыўіст з Гомелю **Зыміцер Жалезынічэнка** на падставе накіравання прызыўнай камісіі ваенкамату праходзіць псыхіяtryчную экспэртызу ў абласным клінічным псыхіяtryчным шпіталі. Лекарка-псыхіятар з прызыўнай камісіі выпісала З. Жалезынічэнку накіраванне, калі ён адмовіўся запаўняць анкету прызыўніка на расейскай мове. Хлопец патлумачыў сваю адмову тым, што ваенкам **Цацарын** абіцай яму выдаць адпаведныя фармуляры на беларускай мове. Папярэдне лекарка паставіла Жалезынічэнку дыагноз «рэакцыя апазыцыі».

Пікет у лесе

У Віцебску забаранілі пікет, прысьвечаны Міжнароднаму дню правоў чалавека. Пра гэта паведаміў намеснік старшыні Віцебскага гарвыканкаму **Павал Лосіч**. Арганізаторы прасілі дазволіць пікет у цэнтры гораду, улады ж бе зальтэрнатyўна прапанавалі пікетаваць у парку Мазурына — фактычна ў лесапарку на ўскрайку гораду. Міжнародны дзень правоў чалавека ва ўсім сьвеце адзначаецца 10 сінняжня.

СП

29 лістапада

Пакаралі прадпрымальнікаў

Затрыманых за раздачу ўётак з патрабаваньнем адмены ўказу № 760 прадпрымальнікаў пакаралі арыштам. Актыўіст руху «Заво́льнае раззвіццё прадпрымальніцтва» **Аляксандар Таўстыка (на фота)** атрымаў 7 сутак, **Руслан Луцэнка** — 10. Суддзя **Алена Някрасава** прызнала прадпрымальнікаў

ГАННА ІЛЬІНА

Першая беларуская група за сем гадоў

Трэцяга сьнежня. Восьмая гадзіна раніцы — пачатак працоўнага ды навучальнага дня. Трэцяга сьнежня а восьмай гадзіне распачынае працу беларускамоўная група ў адным з дзіцячых садкоў Магілёва. На сёньня ў гэтым гурце толькі трох маленькія чалавечкі, якія і будзе чытаць беларускія кніжкі ды вучыць беларускія вершы.

Адкрыцьцё прызначанае на самую раніцу. У адным з пакояў саду збіраючыя дзеці, іх бацькі, журналисты. Хутка будзе ўрачыста пераразаная чырвоная стужка.

Кіраўніцтва садка — намеснікі дырэктара — хвалююцца, стараюцца як мага больш зрабіць для таго, каб пакой выглядаў сапраўды па-беларуску: яны выстаўляюць на паліцах цацкі, якія яны лічаць беларускімі: з арнамэнтам ды саломкай. Адна з выкладчыцаў прынесла і чырвона-зялёны сцяжок. Доўга спрабавала замацаваць яго на бачным месцы. Сыцяг не паддаваўся націску беларускасыці — і падаў... Падчас адкрыцьця ён незаўажна ляжаў на шафе ля сцяны. Таксама

на паліцах ляжаць беларускамоўныя дзіцячыя кніжкі — іх туды паклалі самі бацькі.

Не зважаючы на прысутнасць незнаёмых, наяўнасць фотаапаратаў ды тэлекамэр, дзеці гуляюць вакол вялікага дома, які прынесла на дзень адкрыцьця адна з выкладчыцаў.

Зьяўляецца прыемная дзяўчына, якую ўсе клічуць Алеся Ўладзімераўну, — менавіта яна і будзе надаваць гурту беларускамоўны кірунак.

Маленькая Ялінка адчувае сябе ў садку як дома — яна ходзіць сюды ўжо зь вясны. Хлопчык Паша таксама быў тут, аднак у польскамоўнай групе. Дарэчы, на гэты конт намесніца дырэктора сказала: «Я была вельмі ўражаная, калі бацька Паши прыйшоў і сказаў, што лепш аддасць сябе свайго сына ў беларускую групу, чым у польскую...» — яна выдала гэта з такай інтанацыяй, што ўсе прысутныя ледзь не паверылі ў тое, што беларуская мова зьяўляецца для нас замежнай. Аднак пасля яна аптымістычна дадала: «Думаю, што хутка ў гэтай гру-

пе будзе шмат дзяцей».

Настану ўрачысты момант. Алеся Ўладзімераўна ўзяла дзяцей за руکі, яны разам сталі на ўваходзе — і канцы чырвонай стужкі павольна апусціліся ў розныя бакі.

Бацькі ды выкладчыкі віншавалі адзін аднаго. Камэры вышуквалі цікавыя моманты. Дзеці гулялі самі па сабе.

Настану час сънедаць. Малыя паселі вакол стала — гэта іхны першы агульны беларускі сьняданак. Цікава, ці разумеюць яны цяпер урачыстасць моманту?..

Выдатна бачна, што амаль усе прысутныя дарослыя стамліся: бацькі ад клопату перад адкрыцьцём, а настаўнікі ад сур'ёзнасці моманту ды прысутнасці тэлебачанья.

Усе паціху разыходзяцца. Толькі Алеся Ўладзімераўна садзіць на калені Ялінку ды чытае разам зь ёй вершыкі на роднай мове. З гэтага дня з магілёўскага садка № 81 беларуская мова будзе чутная далёка.

У Магілёве амаль сем год таму пазакрываліся апошняя беларускамоўныя групы ў дзіцячых садках ды клясы ў школах. З тых часоў не было спробаў аднавіць іх працу. Адкрыцьцё гэтай групы — цалкам перамога тых, хто больш за трох месяцы, абіваючы парогі чыноўніцкіх кабінэтаў, змагаўся за ажыццяўленыне сваіх канстытуцыйных прав. Група распачынае працу дзякуючы дапамозе магілёўскіх суполак Партыі БНФ і арганізацыі ТБМ, руху «За свабоду», бацькам ды выкладчыцы, якая пагадзілася на адказную справу.

P.S.: Калі я была маленъкай, я, відавочна, ня думала пра тое, на якой мове я размаўляю, чаму менавіта на ёй... Ужо сёньня я ня раз за даю пытанье сваім бацькам: чаму не навучылі, чаму ня выхавалі беларускай зь дзяцінства?..

Думаю, што, калі Ялінка, Паша і іншыя вырастуць, яны зробяць свой выбар самі. А цяпер бацькі даюць ім магчымасць у будучыні адчуць сябе часткай нацыі ды гісторыі.

Ганна Ільіна,
Магілёў

Нефармат

У дыскусіі вакол факту хаджэнья беларускіх рок-музыкаў у Адміністрацыю сказана ўжо ўсё ці амаль усё. Працягваць яе няма сэнсу. Цікава, аднак, іншае. За апошні час ніводная ініцыятыва альбо заява дэмакратычнай апазыцыі на выклікала падобнага заўважнага рэзанансу ў грамадзтве.

Беларускія ўязныя

Напярэдадні візиту лідэраў беларускай апазыцыі ў ЗША звязвіўся іхны звярот да ўраду РБ з прапановай: садзейнічаць замежным інвестыцыям і скасаваньюю на Захадзе сыпсу неўязных чыноўнікаў у абмен на палітычныя паслабленыні ўнутры Беларусі.

Здавалася б, размова ідзе пра лёсавызначальныя рэчы. Дый сам візит у Вашынгтон такіх вядомых і аўтарытэтных палітыкаў, як Мілінкевіч, Лябедзька, Севярынец і іншыя — падзея не другарадная. Тым ня менш, вялікай дыскусіі ці хатця б актыўнага грамадзкага аблеркаваньня гэты факт ня выклікаў. Пытаньне, зразумела, ня ў тым, чый ушлыў на розум людзей (асабліва маладых) большы. Музыкам — музыкаў, палітыкам — палітыкаў. Як запрапанаваў адзін з удзельнікаў дыскусіі на радыё «Свабода», музыкам ня трэба стасавацца з уладаю, яны павінныя дэлегаваць свае патрабаваныні палітыкам, а ўжо іхная задача — гэтыя патрабаваныні сформуляваць і давесыці да ўладаў.

І вось яны фармулююць. Мэты, выкладзены ў заяве апазыцыі, — самыя высакародныя. Па-першое, трэба вызваліць усіх палітычнаўленых і распачаць працэс дэмакратызацыі ў Беларусі. Па-другое, трэба дбаць аб развицьці эканомікі краіны і аўтам, каб вывесыці яе з міжнароднай ізоляцыі. Па-трэцяе, фактычна пацвярджаеца гатавасць дзеля гэтага весьці дыялог з дзяржаўным кіраўніцтвам. Што можна ўсяму гэтому запярэчыць? Такія мэты застаецца толькі вітаць.

Але ў звязчайнага, неабазнанага ў палітыцы чалавека, узынікаюць іншыя пытаныні. Напрыклад — ці трэба было дэклараўваць заяўленыя мэты яшчэ да пачатку візиту? І да како скіраваны звярот — сапраўды да беларускіх чыноўнікаў? Але ж аўтары зъбіраліся

на перамовы не ў прэзыдэнцкую адміністрацыю ў Менску, а на сустрэчу з амэрыканскімі кангрэсменамі і прадстаўнікамі дзярждэпартамэнту ЗША. Можа, задача палягала на тым, каб лішні раз разлаваць айчынных чыноўнікаў, якіх у Вашынгтон не запрашоўць? Пахваліца сваім, так бы мовіць, асобым статусам «уязных»? Калі гэта спроба перацягнуць на свой бок чынавенства, дык спосаб выбраны ня самы эфектыўны.

А калі гэта спроба неяк паўзьдзейнічаць на амэрыканскіх сурэмбуштаваў, дык яна выглядае яшчэ больш дзіўнай. Паездкі ў падобным фармаце ня ёсьць афіцыйнымі перамовамі — гэта, хутчэй, акт добрай волі з боку ўраду ЗША, які выказвае праз гэта падтрымку дэмакратычным каштоўнасцям і апазыцыі, якая гэтыя каштоўнасці дэкляруе.

Што гаварыць, калі няма чаго гаварыць

Дарэчы, на той час, калі Мілінкевіч меў статус адзінага кандыдата дэмакратычных сілаў на прэзыдэнты Беларусі, ягоны візит у Вашынгтон, думаецца, меў бы крыху іншы фармат і значэнне. У гэтай паездцы ён толькі адзін з прадстаўнікоў апазыцыі. Ён і ягоныя спадарожнікі, канечне, маюцьмагчымасць выкласці свой пункт погляду на падзеі ў Беларусі. Гэта немалаважна і пачэсна. Але сур'ёзных палітычных наступстваў сустрэчы ў Вашынгтоне, які сумна гэта ўсьведамляць, у Беларусі мець ня будуть. Яны застануцца пазытыўным фактам біяграфіі беларускіх палітыкаў, а таксама палітычнай хронікі нашага часу.

Думаецца, гэта ў значнай ступені ўсьведамляюць і самі ўдзельнікі паездкі.

На како ж тады быў разылчаны звярот апазыцыі? Думаецца, у значнай ступені

на беларускую грамадзкасць. Бо працаўцаў поўным адрыве ад грамадзкага меркаваньня ня можа ніякая апазыцыя, калі толькі яна не сышла ў глыбоке падпольле. Ну, дык тады й трэба было патлумачыць гэтай самай грамадзкасці (то бок, нам з вамі), у чым сэнс гэтай паездкі за ажыя, што насамрэч можа быць предметам аблеркаваньня ў Вашынгтоне, чаго можна і чаго ня трэба ад гэтых перамоваў чакаць. А не дэмантраваць уладам РБ уласныя палітычныя мускулы, якіх, на вялікі жаль, за апошні час мопна нарасціць апазыцыі не удалося.

І справа ня ў тым, што замест апазыцыі «сапраўдныя мэты» яе візиту ў Вашынгтон патлумачыць беларускімі глядачамі БТ. Гэта, безумоўна, будзе — на гэтым палягаюць прапагандыстычкі задачы дзяржаўнага тэлебачанья.

Справа і ня ў тым, што некаторыя лідэры апазыцыі насыцярожана ставяцца да незалежнай прэсы, традыцыйна дзелячы журналісту на «нашых» і «нянашых» — то бок, тых, хто дазваляе сабе крытычна адзывацца пра дзеянні апазыцыі і яе лідэраў. Рэцыдывы партыйнага альбо патэрналісткага падыходу да прэсы будуть жыць, відаць, яшчэ доўга.

Справа, відаць, у тым, што вельмі часта прадстаўнікамі апазыцыі праста няма чаго сказаць грамадзству. Згаданы вышэй звярот — нічым ня горшы і ня лепшы за дзясяткі іншых падобных звяротаў і заяваў, прынятых за апошнія дзесяць — дванаццаць гадоў. У іх могуць быць стылістычныя адрозненіні, але сутнасць застаецца адна. Словы вельмі рэдка падмацоўваюцца рэальнымі дзеяннямі. І гэта ўжо не стылістычныя проблемы. Гэта праблема разыходжаньня паміж словамі і справай.

Віднее...

Вось чаму, між іншага, атаку на «здраднікаў»-рокераў многія ўспрынялі як несправядлівую. Музыкі дзейнічалі, паводле сваёй наіўнасці, пчыра і адкрыта — замест таго, каб напускаць туману і рабіць выгляд далучаных да высокіх сфераў і таямніцаў людзей, як гэта прызываўся рабіць палітыкі. І ня толькі палітыкі, але тыя, хто ганарыцца сваёй далучанасцю да палітыкі, да яе тайных спружынаў і закуцінных пертурбаций. Гэтак некалі частка савецкай інтэлігенцыі ганарылася сваімі сувязямі з партыйнымі бонзамі,

далучанасьцо да спэцразьмеркавальнікаў і магчымасьцю выяжджаць за мяжу. Сённяня тыя, хто мае больш-менш надзейны тыл за мяжой, магчымасьць рэгулярна адпачываць там, магчымасьць у любую хвіліну зъехаць ці паслаць туды вучыцца сваіх дзяцей, лічаць сябе ледзьве не духоўнай апазыцыяй і дазваляюць сабе грэбліва ставіцца да астатніх. Напрыклад — да музыкаў, якія ўпарты жадаюць жыць і працаўваць менавіта тут, у Беларусі. І пры гэтым яшчэ застаюцца, адрозна ад іхных апанэнтаў, самадастатковымі людзьмі.

Апошнім часам у асяродку апазыцыі пачалі адбывацца пэўныя станоўчыя зрухі. Адным з такіх зрухаў уяўляеца дыскусія паміж кандыдатамі на пасаду старшыні БНФ, якая вялася, паміж іншага, і на сایце «Нашай Нівы». У дзел у адкрытай дыскусіі ў мэдиях прымусіў саміх дыскутантаў гаварыць, па магчымасці, шчыра і адкрыта пра свае мэты і задачы, сваё бачаньне месца і ролі гэтай арганізацыі, пра

неабходнасць рэфармавання. А гэтая тэма вельмі доўга заставалася табу. Тоэ, што тычылася, здавалася, унутраных проблемаў ПБНФ і асабістых амбіцыяў яе лідэраў, вылілася ў сапраўды шырокую дыскусію пра будучыню нацыянальна-дэмакратычнага руху, пра шляхі дасягнення мэты. І да гэтай дыскусіі, акрамя непасрэдных удзельнікаў, далучылася вельмі шмат людзей, для каго Фронт усё яшчэ не пусты гук.

Ня тое важна, хто з трох прэтэндэнтаў паказаў сябе больш здатным кіраўніком. Гэта выявіць толькі практика. Важна тое, што арганізацыя, заснаваная на дэмакратычных прынцыпах, пачала выразна да іх вяртацца, пачала выхадзіць з сутарэнняў закуліснае палітыкі на съвято грамадzkай дыскусіі. А гэты крок неабходны, заўважым, на столкі да адраджэння былога, колкі да стварэння новага. Для пераходу ад заўсёднага спадзявання на «чужога дзядзьку» да нармальнай, дарослай і самадастатковай палітыкі.

P.S.

У адным з радыёэрпартажаў (зразумела, не на хвалях Беларускага дзяржаўнага радыё), прысьвечаных сустрэчы дэлегацый дэмакратычных сілаў з дзяржсакратаром ЗША Кандалізай Райс, адзін з лідэраў апазыцыі з задавальненнем зазначыў, што ёй не патрэбны быў перакладчык. Но яна добра ведае расейскую мову. Зразумела, кожны факт ці дэталь заслугоўваюць увагі журналістам. Не зусім зразумела іншыя. Дзеля чаго замежная радыёстанцыя на сваім сайце сярод іншых загалоўкаў дня зымесыціла гэты: «Райс гаварыла з беларускім палітыкамі без перакладчыка? Каб нехта падумаў, што амэрыканская дзяржсакратарка нечакана для ўсіх вывучыла беларускую мову?»

А калі сур'ёзна — няўжо варта ганарыцца tym, што беларускія палітыкі, якія едуць у замежныя ваяж на Захад, як правіла, ня ведаюць іншых моваў, акрамя расейскай? Ну, а пра беларускую мову лічаць за лепшае ўвогуле забыцца.

Пытайцеся ў распаўсюднікаў новы нумар

падпісны індэкс 00345

Высока пастаўленыя сваякі

Бацькі могуць супернічаць, а дзеци міла працуць пад дахам аднаго ведамства. «НН» раней пісала аб бліскучых дыпляматычных кар'ерах Захара Навумава, сына міністра ўнутраных справаў, і Андрэя Сухарэнкі, сына былога старшыні КДБ. Поплеч зь імі замежнапалітычныя інтарэсы Беларусі адстойваюць дзеци Макея, Ерына, Лінга, жонкі Камянкова, Сьевержа і многіх іншых высокіх урадоўцаў.

«НН» пісала ўжо пра бліскучыя дыпляматычныя кар'еры Захара Навумава, сына міністра ўнутраных справаў РБ, які працуе першым сакратаром пастаяннага прадстаўніцтва пры аддзяленні ААН у Жэневе, і Андрэя Сухарэнкі, сына былога старшыні КДБ, які на той момант займаў пасаду першага сакратара па пытаннях Рады Эўропы пры пасольстве Беларусі ў Францыі. Разам з тым, дзеци двух «сілавікоў» далёка не адзіныя сваякі былых і сёньняшніх высокіх чыноўнікаў, які працуоць на дыпляматычнай ніве.

Так, сын Сухарэнкавага папярэдніка Леаніда Ерына Павал зьяўляецца віцеконсулам у Белай-Падляскай (Польшча). А нашчадак галоўнага памочніка прэзыдэнта Ўладзімера Макея Віталь працуе першым сакратаром пасольства Беларусі ў Аўстрый. Ён адказны за пытанні наўку і адукцыі, а таксама за стасункі з МАГАТЭ.

Пры пасольстве Беларусі ва Украіне ёсьць група ў гандлёва-еканамічных пытаннях, якая адказвае за развіцьцё эканамічных сувязяў між нашымі краінамі. Адным з дарадцаў гэтай групы зьяўляецца Сяргей Лінг, сын былога прэм'ер-міністра Беларусі.

Да нядоўнага часу консулам Беларусі ў Швайцарыі быў Ігар Заламай, сын былога старшыні Берасцейскага аблвыканкаму. Праўда, на дадзены момант ягонага прозвішча няма ў сьпісах супрацоўнікаў пасольства на афіцыйным сайце.

Сын першага міністра спорту Беларусі Ўладзімера Рыжанкова Максім курыруе ўпраўленыне замежнай палітыкі пры Адміністрацыі прэзыдэнта. Да гэтага Рыжанкоў-малодшы займаў пасаду віцэ-консула пасольства Беларусі ў Ізраілі. У 2005 годзе падчас беларуска-польскага дыпляматычнага скандалу Максім Рыжанкоў быў высланы з

Польшчы, ён знаходзіўся там пры пасольстве ў якасці дарадцы-пасланніка.

Беларуское пасольства ў Кыргызстане ачольвае Валеры Брылёў — зяць колішняга міністра замежных справаў Івана Антановіча. Праца ў Бішкеку ня першая на дыпляматычнай ніве для Брылёва, ён ужо кіраваў пасольствам Беларусі ў Югаславіі. Гэта прыпала акурат на пэрыяд бамбёжак Белграду НАТАўскімі войскамі.

Яшчэ цэлы шэраг сваякоў высокіх чыноўнікаў працуе ў структурах МЗС, але на сёняня не за мяжой, а ў самой Беларусі. Так, сын генэральнага прокурора краіны (1992—1995) Васіля Шаладонава Ігар — дарадца галоўнага дагаворна-прававога ўпраўлення. Сын былога намесніка кіраўніка Адміністрацыі прэзыдэнта Алена Слуцкі Юры — намеснік начальніка консульскага ўпраўлення, а Дзмітры Зорын, сын бы-

лога міністра лясной гаспадаркі, — дарадца аддзелу Цэнтральнай Азіі і Закаўказзя.

Начальнік аддзелу фінансавання і справаздачнасці замежных установ — Валютна-фінансавага ўпраўлення Зінаіда Сьеверж — жонка першага намесніка міністра фінансаў Анатоля Сьевержа. А спадарожніца жыцьця старшыні Вышэйшага гаспадарчага суду Віктора Камянкова Людміла — начальніца Галоўнага даварна-прававога ўпраўлення.

Сярод супрацоўнікаў Міністэрства замежных справаў таксама ёсьць прозвішчы: Васілевіч, Князёў, Папкоў, Бутэвіч, Казлоў, але нам не удалося высьветліць, ці яны таксама сваякі аднайменных чыноўнікаў, ці проста маюць аднолькавыя прозвішчы. Пэўна ж, у Беларусі ёсьць таленавітые людзі ня толькі сярод дзяцей міністраў і супрацоўнікаў прэзыдэнтуры.

Зыміцер Панкавец

PHOTO BY MEDIAD.NET

Дзякуй

Пятру П. з Горадні.
Анатолю П. зь Менскага раёну.

К.К., Алегу Дз., Віктару А. з
Магілёва.

Б.В. з Баранавіцкага раёну.

Алесю Н. са Слуцкага раёну
В.Е. са Сыветлагорскага раёну.

П.Г. з Мастоўскага раёну.

Аляксандру З. з Полацку.

Дзянісу Р., Констанціну З.,
Васілю К. зь Віцебску.

Андрэю М. з Чашніцкага раёну.

Міхailу Г. з Гомельскага раёну.

Віктару К. з Гомеля.

Іне С., Уладзімеру Д. з Барысаўскага раёну.

Вячаславу Х., З.К., Але Р.,

Віктару Б., Міхailу Ж., Балас-

лаву К., Мікіту З., В.К., С.М.,

Фёдару К., Ігару С., Альбэр-

ту С., Юр'ю Л., С.Я., Гань-

не П., В.Л., Івану А., П.Д.,

У.Д., Кірылу М., Але В., А.Б. зь

Менску.

зъ б я р ы « К н і г а р н ю » « Н а ш а Н і в а »

Валянцін Тарас. «На высьпe ўспамінаў»

«У сваіх мэмуарах, поўных важкіх
дэталяў і трапіных апісаньняў,
пісьменьнік запрашае нас у
прастору, дзе жылі Якуб Колас,
Уладзімер Караткевіч, Васіль Быкаў,
Янгелія Янішчыц...

Гэта ўнікальны летапіс быцьця
души, што праходзіць праз вайну і
мір, жыццё і смерць, саброўства і
зраду, напісаны паўзверх старонак
гісторыі СССР, Эўропы,
Беларусі...»

На высьпe үспамінаў / Валянцін
Тарас. — Вільня: Інстытут
беларусістыкі, 2007. — 606 с. —
(Кнігарня «Наша Ніва»)

ПАВЕДАМЛЕЊНЕ

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальніка **3012 206 280 014**

Асабовы
рахунак

(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)				
Від аплаты			Дата	Сума
За газэту "Наша Ніва"				
Агулам				

Касір

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальніка **3012 206 280 014**

Асабовы
рахунак

(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)				
Від аплаты			Дата	Сума
За газэту "Наша Ніва"				
Агулам				

КВІТАНЦІЯ

Касір

М.П.

Каб ШТОТЫДЗЕНЬ атрымліваць газэту,

дасылайце адрасы і
грошы за газэту. Кошт
на месяц — 8 тыс.
рублёў.

1) Просім усіх
ахвотных чытаць
газэту паведамляць у
Рэдакцыю свае
адрасы і тэлефоны.
Гэта можна зрабіць
праз: тэлефоны: (017)
284-73-29, (029) 260-
78-32 (МТС), (029)
618-54-84, e-mail:
dastauka@nn.by,
паштовы адрас: а/c
537, 220050 Менск.

2) Просім у блянку
банкаўскага
паведамлення ці
паштовага пераказу
дакладна і разборліва
пазначаць адрас, у
тым ліку паштовы
індэкс і код пад'езду.
Па пытаньнях
атрыманьня газэты
пытайцесь Рамана.

**Як абараніца
ад прымусовай падпіскі
Добры дзень, шаноўная
Рэдакцыя!**

Хачу прапанаваць тэму для аблеркавання «Як супрацьста-
яць прымусовай падпісцы». Найбольш актуальная яна, вя-
дома, для настайнікаў. Так, у прыватнасці, на першас пай-
годзідзе пэдагогам адной з сярэдніх школаў Менску пат-
рабна аддаць 75.000 руб. кож-
наму. Гэта прытым, што памер
г.зв. «датациі на падпіску»
складае 80 тыс. на год. Атрым-
ліваецца пераплата амаль на
100%. Але ж у выніку сьпіс пэ-
рыядычных выданняў і, галоў-
нае, колькасць асобнікаў, што неабходна выпісаць, рэгламэн-
туюцца зверху. На пэрыёдыку,
сапраўды патрэбную для пра-
цы, здадзеных грошай звычайна
не стае. Канечне, ва ўмовах
жорсткай кантрактнай систэмы,
наўрад ці хто будзе спрачаца і
губляць працу праз такую дро-
бязь, як падпіска, але хацелася
б пачуць кампетэнты адказ
праўнікаў: якім дакументамі
рэгламентавана падпіска, на
якія законы спасылацца, каб
бараніца свае права, свабоду
выбару інфармацыі.

З павагай В. Л.

**Камэнтуе намеснік ста-
ршыні Беларускай асацы-
яцыі журналістаў, праўнік**

Андрэй Бастунец: Зь блю-
джэту настаўнікам выдзяля-
юцца пэўныя сродкі на на-
быццё неабходнай мэта-
дычнай літаратуры, што цал-
кам абгрунтавана. А вось
прымусовая падпіска на
дзяржаўныя выданні ня
толькі не падмацаваная ні-
якім законамі, але й сама па
сабе зъяўляецца парушэн-
нем некалькіх артыкуулаў
Канстытуцыі. 13-ы артыкул
Асноўнага закона гарантую-
се роўныя ўмовы гаспадаран-
ня для ўсіх формаў улас-
насці і тут мы бачым, што
для дзяржаўных выданняў
ствараюцца больш спрыяль-
ныя ўмовы ў сферы распашу-
слоду. Гэткае спрыяянне
носіць прымусовы характар
і, адпаведна, парушае права
асобы ня быць змушанай да
выканання абавязкаў, не
прадугледжаных Законам
(арт. 58).

**Запісаў
Сямён Печанко**

**Яшчэ
пра Антыкамуністычны
форум**

**Ці мелі штосьці ад хрыс-
ціянства крыжовыя паходы і агні інквізыцыі? Хто
адсякаў пальцы і мураваў
стараўераў? Якім чынам
хрысціянізвалі Новы
Свет? Ці можна такіх
катаў называць хрысція-
намі?**

Рэпрэсіі, галадамор і забой-
ствы ў савецкія часы рабілі та-
кія ж самыя людзі, якія рабілі і
вышэй сказанае. Не судзі і
судзімы ня будзеш — вось
выслоўе з Нагорнай казані
Хрыста. А наконт прапановы
спадара Віталія Рымашэўскага
паставіць катам крыжы і зо-
 рапачкі — цалкам згодны наконт
крыжоў. Будуць вашыя грахі як
Баграніца — выбелю як сынег,
сказана ў Бібліі. І ня нам выра-
шаць, хто грэшны, а хто пра-
ведны. Калі назваліся хрысці-
янімі — будзьце імі. Есьць у
Бібліі толькі так ці не, а астат-
ніе — ад лукавага.

**Кастусь Жукоўскі, Го-
мель**

**Моладзі прысьвячаю
У 2001 годзе НН зъмісь-
ціла артыкул С.Дубаўца, у**

якім ён зъедліва праехаўся
па зборшчыках подпісаў
за З.Пазьняка. Мяне, як
зборшчыка подпісаў, гэта
моцна абурыла, і я напісаў ар-
тыкул «Пакуль беларусы бу-
дуть займацца самаедствам». Яго не надрукавалі, і я перас-
таў выпісваць НН (не спадба-
лася цэнзура). Падпіску я ад-
навіў пасыль таго, як кіраўнік
дзяржавы замахнуўся на апош-
ніе беларускамоўнае выданье.
Зноў выпісваю НН, каб падтрымка
гэтуе ж газету. І зноў пішу
трае ж «самаедства».

Пра самаедства беларусаў
актуальная казаць і сέньня. Надоечы пачуў па радыё «Свабода»
заяву Івашкевіча пра тое,
што ён не зъбіраеца скакаць
пад дудку Мілінкевіча... Здава-
лася б, час ужо зразумець, што
ўсім разам трэба скакаць пад
дудку беларускую... Но да чаго
прыўёў той кангрэс? Пазбаві
Мілінкевіча лідерства — і ўсё.
Моладзь адчула, што апазыцыя
кіруеца агентурой, — таму я на
баку моладзі. Ей я і прысьвячаю
свой верш.

ПА ЗАКЛІКУ ПРОДКАЎ

**Прысьвячаецца
маладафронтайцам Беларусі**

Край скуты ня бачыць Фэміда
сыляпая.
Гвалт можа краіну ў нябыт
прысьвясьці.
Таму з абаронцамі краю ступаю.
Паклікаў дух прадзеядзь ў імі
ісьці.

Ахвярна мой крок сіла духа
ўздымае
Ў змаганьні за край у пагрозыўліві
час.

I крок свой упарта, рашуча
тримаю
Дарогай дзядоў, што праклалі
для нас.

Жыць вольным у вольнай краіне
імкнуся.

Па закліку продкаў змаганьне
вяду.
I толькі ў свабоднай ад пут

Беларусі

Спакой для душы і для сэрца
знейду.

**Мікола Валошчык, Бела-
зёрск**

Беларусь tomorrow

Напішы, што думаеш, і зъезьді ў Эўропу!

Калі табе да 26 гадоў і ты не
абыкавы да будучыні Беларусі,
то напіши эсэ і адпраў на электронны
адрес belradio@mail.ru

А судзьдзі хто?

У якасці судзьдзі выступяць
вядомыя эксперыты ў розных
галінах (па адным на кожную
тому).

У іх склад уваішлі:

Сяргей Панькоўскі — кан-
дыдат філязофскіх навук, палі-
толяг, кіраўнік праекту «Наше
мнение»

Раман Якаўлеўскі — агля-
дальнік міжнароднага Інтэрнэт-
партуалу «Wider Europe»

Уладзімер Мацкевіч —
філэзаф і палітоляг

Юры Зісер — старшыня
дырэктара парталу tut.by

Пётар Марцаў — ства-
ральнік газеты БДГ, журналіст,
бізнесмен і аналітык

Максім Жбанкоў — кінак-
рытык, журналіст, выкладчык
«Беларускага калегіуму»

Кожны тыдзень у нядзелью на хвялях «Эўрарадыё» і на сایце
www.belradio.fm новы праект «Беларусь tomorrow» — цыкл дыскусій
пра будучыні Беларусі.

**Як перамагчы і куды
едзем?**

У выніку эксперыты вызначаюць
6 пераможцаў: па адным на кож-
ную тэму. У дадатак, паводле
выніку галасаванняў вызнача-
юцца яшчэ 2, за працы якіх было
аддана больш за ўсё галасоў.
Гэтыя 8 асобаў паедуць ў 4-
дзённае падарожжа па Польшчы, дзе сустрэнуцца з па-
літыкамі, эканамістамі, даведа-
юцца болей пра польскія ре-
формы.

I памятайце — чым раней
прышелце працу, тым большая
колькасць чалавек пасыпее за яе
прагаласаваць.

Колькі часу на раздум?

На напісаныне эсэ даеца час
да 20 сіння. Прадугледжаны
памер працы — ня больш за
2000 знакаў. Тэматыка у межах
буйной тэмы (напрыклад, адука-
цыя) можа быць якой заўгодна,
ад пляні для канкрэтнага ўнівер-
да глябальнай ацэнкі систэмы
адукацыі.

Пальмы ў Вялейцы

У Вялейцы з'явіліся штучні пальми, жо́утя, салати, ви́я і чырвоныя. На пляцы, побач з помнікам Леніну, наступраць банку і гарвыканкаму, а яшчэ калі заводу «Буддзэталі». Уначы яны асьмятляюць горад, як ліхтары.

Гэтая падзея, асабліва на фоне недалёкага Новага году, выклікае ў людзей бурную рэакцыю. Хто кажа, што такія пальмы звычайна красавицца каля казіно, а не на пляцы, хто згадвае пра малпай, для якіх іх паставілі. Сапраўды, какосы пад снегам — гэта незвычайна. Па горадзе лятаюць здагадкі, колькі гэта каштавала, і... калі ж да нас прыедзе прэзыдэнт. Калі згадаць, што ўсім, хто жыве ўздоўж галоўных дарог, паставілі новыя пласты, а балконы некаторых шматпавярховікаў пафарбавалі чырвоным і зялёным колерам...

Ганна В., Вялайка

Не признаюць, то папытаюць

«Тэатар пачынаецца з гар-

у», — казаў знакаміты эр.

а выслоёу прыгадалася
калі чарговы раз наведаў
эку. Не скажу якую, бо
вяду пра рэч больш вуз-
ле разьмешчаную акурат
пачць бібліятэчнага гардэ-
Дайжэны вузкі плякат
у вочы — яго не прам-
лі кіруесясь ў чытальную
ю ў абанэмэнты адзел...

Уладзімер Карызна майстэрства паправіў колькі радкоў паэта 30-х гадоў Міхася Клімковіча, «асу-часыніў» яго і такім чынам стаўся суяўтарам дзяржавнага гімну!

Файная практика!

Спадарове беларускія пазты!
Заклікацьму вас на неўзаранае
поле кляссыкі! Бярэце верш Ку-
палы, Коласа, Багдановіча, Гару-
на, Дубоўкі, мянляеце ў ім не-
скалькі радкоў (ноў-хаў маё, хоць
і падказане спадаром Карыз-
нам!) і становіцесь суяўтарам
кляссыка!

Ну, а калі сур'ёзна, дык не разумею, чаму дагэтуль паэтай унук Максім Клімковіч не падаў у суд

ВОДГУК

Дурны міт пра слабасьць апазыцыі

У артыкуле «Ў Беларусі няма перадумоваў для зъменаў» (НН за 08.11.2007) эканаміст Аляксандар Чубрык ацэнвае сътуацию ў краіне як неспрыяльную для пачатку пераўтварэння шляхам «зънізу». У дадатак да сваіх несуцішальных высноваў ён прыводзіць словаў дакладчыка па Беларусі Парлямэнцкай асамблеі Рады Эўропы Андрэя Рыгоні. І сам артыкул, і ацэнка сътуации Чубрыкам, і словаў Андрэя Рыгоні ня ёсьць чымосьці новым для абазнананага ў палітычным становішчы чытача. Незразумела іншае: колкі можна паўтараць дурны міт пра слабасць апазыцыі? І думка паважанага спадара Рыгоні наўгад ці можа быць у гэтым пытанні аўтарытэтнай. Я думаю, што з ягоным досьведам барацьбы за дэмакратыю ў сучасных беларускіх умовах, дый яшчэ з пэўнай адлегласці, можна зрабіць больш слушчныя высновы, чым на мес-

цы. Рыгоні ліцьць, што беларускае грамадзтва пайшло значнае далей за апазыццю. Цікава — у чым? Можа, у імкненныі да матэрыяльнага дабрабыту? Тут пярэчаньня няма. Слушная думка. А можа, спадар Рыгоні мей на ўвазе каштоўнасці іншага кшталту? Як дэмакратыя, свабода, правы чалавека? Дык гэтыя разуменні да-сюль для большасці зъ «беларускага грамадзтва» зьяўляюцца жупелам, вартым пагарды. Ня можа грамадзтва пайсыці далей за апазыццю, спадар Аляксандар. Бо хібы апазыціі ёсьць адлюстраваннем хібай грамадзтва. Слабасць апазыціі, пра якую гаворана ўжо не зьлічоную колькасць разоў, ёсьць адбіткам слабасці нацыі, няздольнасці рапрадукаваць лідэра, выпрацаўваць у сваім «кцеле» імунітэт у выглядзе маральных каштоўнасцяў, якія называюцца таксама дэ-макратычнымі.

Алег Мацкевіч, Барысаў

та было б напісаць: «Чырвоны тэрор. Сталінскі генацыд»...

Што да рэабілітацыі шараго-
вых камуністай, якія шчыра дблі-
пра шчасьце народу (такія, як
Алена Скрыган), то ў мяненням
аніякага ім даверу. Тая ж
А.Скрыган, калі была сакратаром
райкому, ганьбила «літаратурных
уласаўцяў» — Васіля Быкава,
Алеся Адамовіча. Жорстка
абышлася з маладым спуршоў-
нікам «Калгасніка Капыльшчы-
ны» Сяргеем Квіткевічам, які
насымелаўся спытаць са старонак
раёнкі, чаму гэта начальства не
параілася з жыхарамі Капыля, ці
варта съсякаць ніцыя лозы абалапал
рэчкі Каменкі. На гэта А.Скрыган
адказала са старонак «KK», што
Сяргей Квіткевіч, маўляў, нера-
зумны ды малы. Той запярэчыў
зноў, але паслья адказу Алены
Скрыган хлопцу давялося зье-
хучы прач за роднае хаты.

Чыкіны, Калякіны, Скрыгайло... Няма ў мяне ніякай веры гэтым правадырам... Я ўжо сталь чалавек — миран 63 гады. Але і дагэтуль адчуваю сталёвыя абдымкі КПСС і яе авангарду — КДБ. Сутнасьць камуnistычнай ідзі я спасыціг у 1963 г., падчас Хрушчоўскай адлігі, яшчэ на другім курсе. Таму і кінуў камсамольскі біт у печ

Віктор Новік, Капыль

«НН» з радасцю друкуе
ў газэце і на сایце
www.nn.by чытацкія
лісты, водгукі і
меркаваныні. З
прычыны вялікага
аб'ёму пошты мы
ня можам
пацвярджаць
атрыманье Вашых
лістоў, ня можам
і вяртаць
неапубліканыя
матэрыялы. Рэдакцыя
пакідае за сабой права
рэдагаваць допісы.
Лісты мусяць быць
падпісаныя, з пазнакай
адрасу. Вы можаце
дасылаць іх поштай,
электроннай поштай ці
факсам.

**Наш адрес: а/с 537,
220050 Минск.
e-mail: nn@nn.by.
Факс: (017) 284-73-29**

Дзякую, сябры!

Вакзал Брусэль-Паўднёвы — ня самае цёплае месца «эўрапейскай сталіцы». Па вялізным змрачнаватым холе, які прадзімае ўсю студзенёўскую кірмашную атмосферу, сноўдаоць пасажыры. Каля адной з мармуровых калёнаў стаіць маленькі кіёск праваабарончай арганізацыі «Amnesty International». Большасць падарожных, заўважыўшы шыльду з выявай съвечкі, звязанай калячым дротам, адводзяць вочы ды съпяшаощца далей. Камусыці шкада грошай на ахвяраваньне, іншым бракуе часу, ці праста ўсё роўна. Бэльгія —

утульная ды спакойная краіна. Жывучы ў ёй, неяк ня хочаща думачы пра тое, што недзе ў съвеце існуе несвабода ды прыгнёт.

Валанцёрка «Міжнароднай амністы» Мілена Трыўер хухае на зъмерзлыя рукі. Нарэшце! Яна радасна падхоплівае ўсю месца, калі ля кіёску спыняеца мінак. Ён зь цікавасцю аглядаеца, дастае з кішэні пару манэтак ды набывае паштоўкі «Міжнароднай амністы». Мілена нагадвае яму не забыцца запаліць 10 студзеня съвечку на знак салідарнасці з усімі тымі людзьмі, чые права парушаюцца.

10 студзеня ў съвеце адзначаюць Дзень правоў чалавека. Узгадваюць усіх ахвяраў несвабоды — таксама і беларускіх палітвязняў, якія, зрэшты, і кожнага з нас, каго закранула несправядлівасць. А мы, са свайго боку, узгадайма ж у гэты дзень тых, хто думае пра нас. Нашых замежных сяброў, якія прыкіпелі сэрцам да Беларусі. Тых, хто ахвяруе свой час, грошы ды сілы, зъбірае подпісы ў нашую падтрымку, стаіць у пікетах, піша пра нас артыкулы, дасылае лісты вязням у калёніях. Тых, хто не забываеца на нас, і не дае забывацца на нас іншым. Сяброў, якія робяць маленкія і не заўжды заўважныя справы. Нашых спадарожнікаў на шляху да свабоды.

Алесь Кудрыцкі

АЛЕСЬ КУДРЫЦКІ

Каляндар

са здымкамі фатографаў «НН» Юліі Дарашкевіч і Андрэя Лянкевіча.

Пытайцеся ў незалежных распаведніках

Сънежань

1 — Дзень барацьбы са СНДам.

3 — 100 гадоў таму (1907) нарадзіўся паэт Рыгор Крушына, першы беларус у Міжнародным ПЭН-цэнтры, супрацоўнік радыё «Свабода», адзін з заснавальнікаў Беларускага інстытуту навукі і мастацтва ў Нью-Ёрку.

6 — Дзень незалежнасці Ірляндыі (85 гадоў таму (1922) Ірляндия атрымала незалежнасць ад Злучанага Каралеўства).

6 — Дзень незалежнасці Фінляндый (90 гадоў таму (1917) Фінляндия атрымала

незалежнасць ад Рәсей).

8 — Свята Беззаганнага зачатыя Найсьвяцейшай Панны Марыі ў каталікоў.

10 — Міжнародны дзень правоў чалавека.

13 — 100 гадоў з дня нараджэння сьвятара Мікалая Лапіцкага (1907—1976), настаяцеля першай беларускай царквы на эміграцыі (Рэгенсбург), пад ягоным кіраўніцтвам беларусы таксама збудавалі храм у Саўт-Рывэрэ (ЗША).

15 — Дзень літаратуры на эсперанта (у гэты дзень у 1859 г. у Беластоку нарадзіўся стваральнік мовы эсперанта — Л. Замэнгоф, беларуская мова

была адной з ягоных родных моваў).

19 — Святы Мікола ў праваслаўных. Гэты сьвяты лічыцца абаронцам дзяцей — яны мусіць атрымаць падарункі ў гэты дзень.

20 — Свята Ахвяраваньня, Эйаль-Адга (Курбан-байрам) у мусульманаў.

23 — Фэстывус — сьвята, прыдуманае дзесяць гадоў таму амэрыканскім пісьменнікам Дэнам О'Кіфам. Святкуюцца на Захадзе тымі, каго раздражняе камэрцыялізацыя падыхтоўкі да Калядаў.

25 — Божае нараджэнне ў каталікоў.

Насыщены каляндар «Беларускія мясціны ў съвеце»

Згуртаванье беларусаў съвету «Бацькаўшчына» вы-пусцила насыщены перакідны каляндар «Беларускія мясціны ў съвеце» / Belarusan Places Around the World.

У каляндар уключаныя фатадымкі беларускіх цэркваў у

Саўт-Рывэрз, Брукліне і Рыч-манд-Гіле (усе — ЗША); Мар’ян-Хаўс і Беларуская бібліятэка-музэй імя Скарыны ў Лёндане, беларускія цэрквы ў Адлайдзе і Мэльбурне (Аўстралія), курган-помнік у Саўт-Рывэрз, Крыж у гонар

Тысячагодзьдзя хрысьціянства ў Беларусі.

Укладальнікі каляндура — Алег і Наталья Гардзенкі. Фармат каляндура А3, вялікі.

Пыттайцца ў незалежных рас-паўсянднікаў, а таксама пунктах продажу незалежнага друку.

«Свабодны тэатар» уганаравалі прэміяй Французскай Рэспублікі

«Дзейнасьць «Свабоднага тэатру» дэманструе ўпартасць і п'ярдасць актораў перад пагрозамі парушэння іхных правоў на свабоду выказвання», — гаворыцца ў рапрэзынты Нацыянальнай кансультатыўнай камісіі Францы ў галіне правоў чалавека. Камісія назвала «Свабодны тэатар» зь Беларусі ў ліку пяці арганізацый, якія ў 2007 годзе ўзнагароджаныя яе прэміяй.

АНДРЭЙ ЛЯНКЕВІЧ

Вайцюшкевіч агаліўся дзеля мастацтва

Аголены артыст на беларускай сцене — гэта сэнсацыя. Музыка Зыміцер Вайцюшкевіч правёў фатасесію ў стылі «ню». Журналістам жа Вайцюшкевіч паказаў усяго некалькі здымкаў, а таксама распавёў пра сваю даўнюю мару...

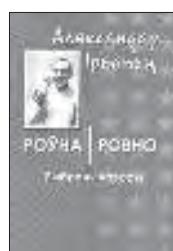
Зразумела, што артыст правёў дбайні адбор фатографіяў — зь іх не зразумела нават, ці ёсьць, прабачце, на музыку ніжняя бялізна.

Вайцюшкевіча ня першага пацягнула ў гэты бок. Аляксей Стокс любіў перад публікай расправунца. Дый Піта Паўлава на «Рок-каранаці» можна ўзгадаць. А Паліна Смолава я Topless гэтым толькі і бяруць.

Зыміцер жа гэтыя здымкі правёў з мэтай стварэння парт-фоліё для аднаго нямецкага спектаклю. «Назоў спектаклю й імя рэжысёра назаву, калі можна будзе», — ляканічна пракаментаваў ён і прызнаўся, што сыграць у спектаклі — ягоная даўняя мара.

«Крамбамбуля» прэзэнтуе інтэрнэт-сингл «Дольчэ віта»

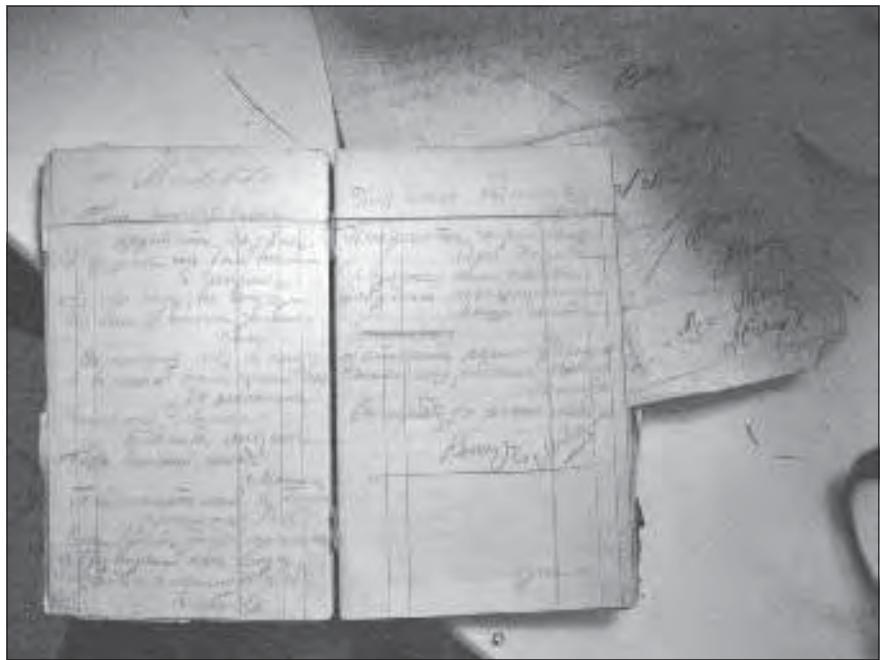
«Крамбамбуля» 12 сінняя зайграе сольны канцэрт у менскім клубе «Фартуна». Адбудзеніца прэм'ера інтэрнэт-синглу «Дольчэ віта», а таксама прагучаньця найлепшыя песні гурту. У песні «Дольчэ віта» ў фірмовым іранічным стылі распавядаецца пра жыццё звычайнага чалавека і ягоныя мары. Выступ 12 сінняя ў «Фартуне» атрымаў назву «Зімовы канцэрт». Пачатак а 19-й гадзіне.

Вышла кнішка
Ірванца
ў перакладзе
Арлова

У кнізе выбраных твораў аднаго зь лідэраў украінскага постмадэрнізму Аляксандра Ірванца беларускі чытач знойдзе раман-антропію «Роўна/Ровно», скандальнае апавяданье «Дзень Перамогі», а таксама п'есы. На беларускую мову творы А.Ірванца пераклаў пісьменнік Уладзімер Арлов. Чакаюцца прэзэнтацыі з удзелам аўтара і перакладчыка.

Ул.інф.; Тузін Гітоў

АЛЕСЬ ШАТЕРНІК

Дзёньнік

Цэляфанавы пакет,
падрыхтаваны да спаленьня,
стаяў у кутку ў сенцах. Нешта
пацягнула мяне паглядзець у
яго... Піша Але́сь Шатэрнік.

А што там знаходзіцца?... Сярод съмецьця старых квіткоў, абрыйкаў газэт, знайшоў некалькі здымкаў і нібыта стары спытак у цвёрдай каленкоравай вокладцы... Паступова пачаў гартаць, са зьдзіўленнем адкрываючы сусьвет нечага лёсу... Дзёньнік адкрываецца записамі пачатку дваццатага стагодзьдзя, на расейскай мове зь цвёрдымі знакамі... «Его высокоблагородие штабс-капітанъ»...

Гэтакі... Выдадзеныя боты новыя... Пераказана столькі і гэтак далей... Як вынікала з записаў, падзеі, відаць, разъвіваліся ў Петраградзе. І тым часам, што так ускалыхнулі ўсё XX стагодзьдзе... Свае пачуцьці і стаўленне да тых акаличнасцяў уладальнік дзёньніка стараўся выкласці на паперы... Для нават у вершаванай форме. Часам мне здавалася, ці сюжэты былі запазычанымі, ці гэта адбывалася сапраўды з нашым героям, цяпер сказаць цяжка, патрэбен час, каб адмыслова даследаваць гэту ситуацію...

Дзёньнік належала Альфонсу Міхневічу, з родавага маёнтку Белы Двор, што знаходзіўся ў Лынтупскім павеце і праз

чыгунку якога можна было трапіць аж у Ліфляндыю (гэта стала вядома з таго, што ў смытку былі пазначаныя станцыі і кошт некаторых квіткоў: ...да Друйску — столькі рублёў і іншых)... На пачатку вершаваных записаў звязрнуў увагу на верш, прысьвечаны, як мне падалося, падзеям 1905—1917 гадоў:

«Брат мой вернулся с Цусімы...»

Пасыя ішлі записи пра Дзярждуму і выбары ў яе. Недзе ў сярэдзіне дзёньніка быў перапісаны «Інтэрнацыянал»... Некалькі пратэстных вершаў сацыял-дэмакратычнага кірунку, былі вершы і асабістага зъместу, у якіх ён звязраецца да сваёй хаханай...

Па дзёньніку, як па падручніку, можна вывучаць гісторыю Краю, лёсы людзей і вынікі пратэстных настроў. Гэта відаць на лёсе самога Альфонса Міхневіча.

Пазней ішлі ўжо записи па-польску, былі захаваныя некалькі дакументаў з Пячаткай Віленскага краю, «Пагоняй», урыўкам газэты «Віленскія ведамасці» 1943 г. на літоўскай мове.

Надалей зьяўляюцца паперы савецкага часу: Пастаўскі раён пазначаны ўжо як Маладачанская вобласць, і трудадні налічаныя за працу ў калгасе «імя Леніна» (нуль цэлых і X дзясятых)... З'яднані і са старэй наш Альфонс Міхневіч, разбуранны быў хутар ягоны, родавае гніздо Белы Двор. Відаць, пазней ён перасяліўся ў невялікую хату, у Трабуцішках, дзе і дажываў свой век... Толькі праяжджаючы праз ручай бачыш некалькі дзічак і месца гэтае, што і цяпер завецца Белы Двор...

Пазней, як згарэла нашая хата ў Вайшкунах у 1996 г., мы прыдбалі гэту хатку... У гэтай жа хаце, амаль праз адзінаццаць гадоў пасля набыцця, вырашыўшы з жонкай навесы і трошкі парадку, мы і сутыкнуліся зь незвычайным лёсам забытага чалавека...

Наступным днём вяртаўся ў Менск, па дарозе слухаў радыё «Рускае Радыё», якое працуе на Прыбалтыку... Ішло даволі вялікае інтэрвю з дэпутатам украінскай Вярхоўнай Рады, камуністам Грачом, які на ўвесь съвет паліваў брудам памаранчавую рэвалюцыю ва Украіне і абураўся з таго, што вось дэмакраты аб'ядналіся. «Ну, нічога, яны загніваюць, а «камуністыкі» ідэі перамагаюць», — казаў ён, пры гэтым чамусы і гаворачы і ад імя праваслаўных Крыма...

P.S.

Цікава, што дапамагаў мене ў Трабуцішках падлаздзіць хату Але́сь Гарбуль, мясцовы краязнаўца... Мы нават зь ім накрылі дах у старым съвірне і разам адлівалі выраблены мною з бэтону партрэт Баляслава Ялавецкага — першага беларускага інжынэра-чыгуначніка, вынаходніка, паводле праекту якога была збудаваная чыгунка — вузакалейка прац Лынтупы. Прозывішча ягонае напісане залатымі літарамі ў Санкт-Пецярбургскай інжынэрнай Акадэміі...

Сёння раніцаю патэлефанаваў Гарбуль... Я і распавёў яму гісторыю зь дзёньнікам... Пачуўшы прозывішча Міхневіч, Але́сь не ўтрымаўся і перапініў мяне ды кажа: «Пачакай, пачакай. Гэта ж прозывішча Алы Эдмундаўны Кезік, а дзяўчоначе яе — Міхневіч... Мо нашчадак які?»

Ала Эдмундаўна прыяжджа да нас у Трабуцішкі паглядзець на бюст Ялавецкага. Ухваліўшы выяву, сказала, што трэба зрабіць урачыстое адкрыццё гэтага помніку на станцыі ў Лынтупах, запрасіць гасцей нават з суседніх Літвы, тым болей што ў жніўні спаўняеца 110 гадоў з дня адкрыцця Лынтупскай вузакалейкі...

«Лынтупы калісці грымелі на цэлы съвет,» — заўважыла Ала Эдмундаўна, згадаўшы, што яна ўраджэнка гэтих мясцін.

Вось ужо трэці тэрмін адпрацавала на пасадзе сакратара па ідэалёгіі Пастаўскага раёну... Неаднойчы, відаць, канфліктавала зь мясцовымі дэмакратамі і нават з самім Але́сем Гарбулем... Ну, нічога, цяпер паразумеліся... Тым больш, на глебе паважнага стаўлення да гісторыі роднага краю...

Юры Вінаградаў: «Калі была Плошча, адчуваўся агонь»

Гутарка з арт-дырэктарам кавярняў «Стары Менск» і «Лондан».

Многія з чытачоў «НН», якія жывуць у Менску, напісана, ведаюць кавярню «Стары Менск». У маленікі памяшканыні, дзе коліс прадавалі билеты «Спартлато», створаная ў тульная атмасфера старавеччыны: на сценах — выявы старых менскіх пэйзажаў, на палічы — беларуская кніжка, у куфэрку ля ўходу — цэльля плеяды на той выпадак, калі каму з наведнікаў становіца... Афіцыянты-бармёны тут размаўляюць па-беларуску і прафесійна гатуюць смачную каву. Тут выпісваюць «Нашу Ніву». Тут рэгулярна адбываюцца невялікія, але змястоўныя імпрэзы: прэзентацыі новых кніг, канцэрты беларускіх выканаўцаў, вечарыны, капусынкі, фэстывалі... «Стары Менск» — гэта маленькая госьцініца ў вялікага гораду», — сказала пра гэтае месца пісьменніца Марыя Вайцяшонак.

Бар «Лёндан» таксама не-вялікі. Раней тут была абутковая крама. Інтэр'ер — я б сказала, ангельскі па-беларуску. Адметны тым, што тут рэгулярна праводзяцца цікавыя фота- і проста выставы.

Сённяня карэспандэнтка «НН» гутарыць з арт-дырэкторам кавярні «Стары Менск» ды бару «Лёндан» спадаром Юр'ем Вінаградавым. Яму 38 гадоў. Ён мае няпôйную сяроднюю адукацыю, сваіх посыпехаў у дэйзайні і наступу прафесійнай дзейнасці дасягнуў са-мастайна, але з удзялчынай ўспамінае школьнага настаўніка. Носіць галіфэ, прывезеное ў 1949 г. з Манчжурыі, і чиста лёнданскую камізэльку.

Юры Вінаградаў: Я вельмі не люблю гэтыя новыя слова тыпу арт-дырэктар. Мне больш падабаецца — мастацкі

кіраўнік. Жарт, лепей бяз называў... Ёсьць такі Ю.В. і ёсьць. Мае абавязкі — ад падбору і навучання пэрсаналу да афармлення інтэр'еру і арганізацыі выставаў, фотавыстаўвай, іншых імпрэз.

«НН»: У «Старым Менску» ў тульная і нязмушаная атмасфера. Вы самі распрапавалі і ўвасобілі інтэр'ер?

ЮВ: Так, сам. Але, насамрэч, гэта такая лубочная Беларусь. Да таго ж, атрымалася так, што пры рамонце і афармленні рабочыя троху напартачылі, праз што парушылася пэрспектыва. Паводле маёй задумкі, павінна было бы складацца ўражаныне, што ты ідзе ўздоўж вуліцы пад чыстым небам... Ціпер мне хацелася б зрабіць нешта, дзе Беларусь выяўлялася б сапраўднай.

«НН»: Што Вы маеце на ўвaze?

ЮВ: Нават Напалеон Орда мальваў руіны. А мне хацелася б узіміцца Беларусь неруйнаў, разумееце? Беларусь, якую практычна забылі, якая практычна невядомая. Беларусь, якая сапраўды цікавая. Беларусь людзей, якія памятаюць свой род. Беларусь — гэта ж не мужык-беларус, заўсёды прыніжаны і забіты, якога цяпі пер імкніцца яшчэ паставіць на карачкі. Акрамя мужыка заўсёды была і шляхта, гордая, незалежная, сяляне, рабочыя.

«НН»: Вы працуеце ў такім месцы, куды прыходзіць многа людзей. Вы контактуеце зь імі, можаце судзіць, у які бок дрэйфуе грамадства. Зъмены ёсьць? Яны дадаюць Вам пэсамізму ці аптымізму?

ЮВ: Калі была Плошча, адчуваўся нейкі агонь. Ціпер ён затух.

карэсць тут — зъяджаюць. Сылёзы навіртаюцца... Трыста год адсюль зъяджаюць лепшыя людзі. І гэта ўсё працягваецца, працягваецца, працягваецца... У той жа Літве людзі, калі зъяджаюць, то дзеля таго, каб зарабіць і вярнуцца, у нас жа — ня так. Нават я стаў думачы пра тое, каб зъехаць. Але я не хачу зъяджаць. Зъмены знадворку ня прыйдуть. Трэба рабіць іх самім.

«НН»: Але хіба гэта ўзаємазвязана? Калгас калгасам, але творчыя асобы жывуць самі па сабе? У іх свой сьвет, які яны пранапоўць чытачам і гледачам.

ЮВ: Але іх ніхто ня бачыць, ніхто пра іх ня знае! Знаюць толькі пра тых, хто згодны абслугоўваць уладу, але ж гэта звычайна ня самыя таленавітыя людзі.

Нядайна ў Менску прайшоў фільм «V — значыць вэндэта». Я з'яздзіўся, што яго выпустилі ў нас. Там была паказаная сцена — абсалютны зъепак з нашай. І вось людзі ў пэўных момантах ўставалі і стоячы аплодіравалі...

Я б'юся, бо б'юся!

«НН»: Ці можна з гэтага зрабіць выснову, што Вы, праводзячы культурніцкі імпрэзы, спрыяеце таму, каб вывесыці да широкіх масаў цікавых творніц?

ЮВ: Тут ёсьць два адказы. Памятаеце, калі ў Партоса пыталіся, чаму ён б'еца, ён звычайна адказваў: «Б'юся, бо б'юся!» Гэта не маніфэст, гэта ня выклік. Проста такі склад характару, ці што... Але, з другога боку, у мяне ёсьць жаданыне паказаць, што мастацтва можа быць і іншым...

«НН»: Вам не спрабавалі перашкодзіць? Не было ніякіх проблемаў?

ЮВ: Былі. Наконт маіх ім-

прэзайу «Старым Менску» да мяне прыходзілі і папярэджвалі...

«НН»: Хто прыходзіў, пра што папярэджваў?

ЮВ: Здагадайцеся з аднаго разу!

«НН»: І што Вы тады рабілі?

ЮВ: Ну што? Размаўлялі!

«НН»: Гэтыя прыходы не адштурхнулі Вас ад таго, каб далей займацца арганізацыяй падобных імпрэзаў?

ЮВ: Не. Гэта як пачуцьцё, як жарсыць. Ты адчуваеш вось тут, у сэрцы, што разгараецца нейкі агенчык, ты разумееш, што гэта добра, і пачынаеш падкладаць паліва, каб ён разгараўся мацней... І ты працягваеш займацца tym, што лічыш патрэбным. Пры гэтым трэба ўсё прадумашаць. Па-першае, каб ніхто не пацярпеў. Па-другое, каб прабалансаваць на нейкай грани.

«НН»: Якую апошнюю імпрэзу Вы рабілі ў сваёй кавярні?

ЮВ: У нас выступаў гурт «Рэха». Гэта маё кахранье зь першага погляду. Андрэй Такінданг, афрабеларус, іхны саліст, гаворыць выключна

па-беларуску, і ён моцна падрос за году артыстычным пляне, навучыўся не баяцца публікі. Як і ўсе. Трэба дапамагаць, а не перашкаджаць.

«НН»: А Вам траба імпрэзы ўзгадняць з уладамі?

ЮВ: Не. Калі гэта праводзіцца ў рамках кавярні і калі мы не бярём за гэта грошы, то не.

Колькі моваў ведае чалавек?

«НН»: Ці ёсьць у Вас сталяя кліенты? Хто да Вас прыходзіць?

ЮВ: Як мінімум, палавіна тых, хто да нас заходзіць, становіцца сталым наведвальнікам.

«НН»: Тады пытаньне ад чытачоў: а ці не прадугледжваюцца ў Вас для сталых кліентаў зынікі?

ЮВ: Я пра гэта ўжо некалькі год гавару з уласнікамі. Гэта было б выгадна і нам, і наведвальнікам.

«НН»: Як наагул складваюцца Вашыя стасункі з уласнікамі кавярні і бару? Яны прыхільна ставяцца да Вашых маркетынговых ідэяў?

ЮВ: Прыхільна. Падзяка ім за гэта, і за тое, што гэта наагул адбылося і жыве.

«НН»: У маркетынгавым пляне беларускасць — гэта ўдалы ход?

ЮВ: Больш чым.

«НН»: Афіцыянты ў «Старым Менску» размаўляюць па-беларуску. Гэта, канечне, стварае дадатковую аўру. Вы спэцыяльна падбірай людзей, якія валодаюць беларускай?

ЮВ: Так склалася не наўмысна. Калі размаўляю з прэтэндэнтам, адразу пытаюся, колькі моваў ведае чалавек. Мне важна, каб чалавек мог паразумецца з турыстамі (толькі сэкс-туристам уваходу нас забаронены — раней тут нават была адпаведная шыльда). А чалавек, які валодае ангельскай і французскай, зразумела, будзе гаварыць і па-беларуску. Афіцыянты і бармэны ў нас прыходзяць непрафесіяналамі, яны імі становяцца, часта гэта студэнты, якія хочуць падзарбіць. А моладзь цяпер спрэс дзівлюмоўная, вось і выходитці, што зь беларускамоўнымі наведвальнікамі яны размаўляюць па-бе-

ларуску.

Змагаюся з саўком у рэстаранным бізнэсе

ЮВ: Так склалася, што я, па натуры досыць самотны і не-публічны чалавек, вымушаны працаваць зь людзьмі, быць навідаваку... З адзінаццаці гадоў я жыў з бабуляй і як унук я быў падарункам. Напрыклад, кінуў школу, недавучыўшыся. У мяне няпобуйная сярэдняя адукацыя. Тоё, чаму я навучыўся ў прафесійным пляне, я спасыцінту самастойна. У мяне досыць вялікі досьвед працы ў сферы рэстараннага шоў-бізнэсу — ад пачатку 1990-х. Людзям хацелася свабоды, адараўца ад саўка... У мяне і каманды, зь якой я працаваў, было сваё ўяўлен'не пра свабоду.

У мяне дрэнныя характар. Я ня ўмее думаць, але ўмее адчуваць, і гавару заўсёды тое, што адчуваю.

Я змагаюся з саўком, з саўковым «общепитом». Лічу, што людзі, якія ня могуць працаваць па-сучаснаму, па-эўрапейску, не павінныя працаваць у гэтай сферы.

Наталка Бабіна

Андрей Лянкевич

ЖЫЦЬЦЁ ЗА ФУТРА. На невялічкай фэрме ў вёсцы Батчи (Кобрыншчына) разводзяць пяскоў. Зараз іх там жыве дзьвесьце. Большасць пяскоў будзе забітая электратокам і пойдзе на футры.

«Зроблена ў ЭС» — такую марку прапануе ўвесыці Эўракамісія

У бліжэйшы час Эўракамісія з ініцыятывы камісара па ахове здароўя і абароне правоў спажыўцу Маркаса Кіпрыяну будзе абмяркоўваць, ці ўводзіць адзінку для прадуктаў і напояў спэцияльную гандлёвую марку «Зроблена ў ЭС».

Галоўная мэта гэтай прапановы — спрашчэнне ідэнтыфікацыі харчовых таваруў, вырабленых на тэрыторыі Эўрасаюзу. Маркас Кіпрыяну прапануе таксама скарыстоўваць лайлб «Зроблена ў ЭС» для прадукцыі, зробленай з выкарыстаннем імпортнай сыравіны, за выняткам мясных вырабаў. Праект распрацоўваний Кіпрыяну заканадаўчай ініцыятывы, якая будзе афіцыйна надрукаваная ў сінегл. гэтага году, па-сучасыці, не зьяўляецца прынцыпова новым. На думку эксперта Chatham House Ена Бэга, пытанье на ў тым, хто

можа выступіць супраць гэтай ініцыятывы, а ў тым, хто ў Старой Эўропе можа яе падтрымачыць: «Ніводны сур'ёзны вытворца аніводнай эўрапейскай краіны не адмовіцца ад таго, каб на яго таварах была маркіроўка «Зроблена ў Францыі» альбо «Зроблена ў Італіі».

Эксперт ведае, пра што кажа: у 2004 годзе Эўракамісія была вымушаная адмовіцца ад аналігічнай ідэі ў связі з расчучай апазыцыяй з боку вытворцаў з Вялікабрытаніі, Нямеччыны і Нідэрландаў, а таксама жаданнем шэрагу іншых сібраў ЭС захаваць нацыянальныя гандлёвывыя лэйблы. Гэта ня дзіва, бо словасплучэнні «княнецкія кілбаскі», «ангельская гарбата» і «швайцарскі сыр» у сувядомасці пакунікоў ужо самі па сабе лэйблы.

У 2004 годзе Нямеччына выставіла наступныя аргументы: марка «Зробле-

на ў Нямеччыне» павінна захавацца, паколькі для спажыўцу ўсім съвеце гэтая марка «адлюстроўвае высокі ўзровень якасці». Тады ж немцы адкінулі варыянт сусідавання дзялоў марак — эўрапейскай і германскай, заўважыўшы, што гэта «выкліча бльтаніну».

Тым на менш, цяпер прадстаўнікі Эўрасаюзу патлумачылі заходнім СМІ, што, лагічна, за адзіні гандлёвыя знак, эўракамісар мае намер палепшыць успрыяльнасць Эўропы як адзінага рынку. А дадатковыя выдаткі і адміністравальная фармальнасць, эль якімі сутыкнуцца ў звязку з новым лэйблам нацыянальных вытворцы, там назвалі «ннязначнымі проблемамі».

Кіраўнічы дырэктар агенцтва Brandlab Аляксандар Яроменка лічыць, што надліс «Зроблена ў ЭС» усё ж даволі выгадны эўрапейскім вытворцам: «Паколькі спажыўцу часцяком даволі складана зразумець, у якім месцы гэта было вырабленна, нашысьці з краінаў Усходу цяпер ня толькі таваруў, але і

прадуктаў харчавання, канечне, вельмі палохое эўрапейскага вытворцу». Да статкова выгодным будзе лайбал і вытворцам новых краінаў — сібраў ЭС.

Дарэчы, год таму Эўракамісія абмяркоўвала прапанову юесыці ў Эўропе таварызнак «Not made in China» («Зроблена не ў Кітаі»). Яго распрацавала размешчаная ў Гібралтары кампанія Alvito. Пэкін тады перадаў Эўракамісіі пэтыцію, у якой заяўлялася, што такое кляйно на вырабах парушае правілы рынку, носіць «дыскрымацыйныя харктар» і здолнае выклікаць «кістотнае дэзырэнтоўнаве ўздзеянніе» на спажыўцу ю краінах Эўрапейскага Саюза. Таварызнак так і ня быў зацверджаны.

Тым на менш, ідэя ўвядзення знаку «Зроблена ў Эўропе» не пакідае галоўы эўрапейскага чынавенства, паколькі яна ўпісваецца ў канцепцыю адзінага рынку Супольнасці, дзе свабодна абарочваюцца тавары, рабочая сіла і капіталы.

У гэтым пляне лёгіка зразумелая: калі ўніфікаваць заканадаўства і прыбіраць межы, то і нацыянальныя маркі мае сэнс уніфікаваць.

Больш падрабязна марка «made in EU» будзе абмяркоўвацца ў сінегл. гэтага году.

Дадзеная публікацыя падрыхтаваная пры спрыяльні Эўрасаюзу і не абавязкова адлюстроўвае афіцыйны пункт гледжання ЭС.
Па дадатковую інфармацыю звязтрайцеся на сайт www.delblr.ec.europa.eu

На станцыі мэтро «Купалаўская» загінуў чалавек

1 сьнежня на станцыі мэтро «Купалаўская» пад цягнік кінуўся чалавек. Небаруку адвезылі ў шпіталь, дзе ён і памёр праз 40 хвілінай. Пры ім не было дакументаў. Мужчыну было прыкладна 40—45 гадоў.

На беларуска-расейскім памежжы зьнікла машина з 20 тонамі сиру

Сыр на суму 116 тысячай даляраў закупіў расейскі бізнесовец у Бялынічах, у мясцовым аддзяленні акцыйнага таварыства «Бабушкіна крыніка». Прыватны прадпрымальнік зь Віцебску на сваім «МАЗе» браўся даставіць тавар у горад Карабель Маскоўскай вобласці яшчэ на пачатку гэтага тыдня.

Паводле інфармацыі мытнікаў, машина з сырам пакінула тэрыторыю Беларусі ў суботу і ў той жа дзень прыйшла мытны надглед на Смаленшчыне. Там машину бачылі апошні раз.

Пошуки зыніклай машины пакуль не далі вынікаў.

На трохгадовую дзяўчынку звалілася шафа

Гэта адбылося 28 лістапада ў дзіцячым садку па праспэкце Ракасоўскага. У шафе ляжалі цацкі. У выніку ў малое пералом асновы зводу чэрапа.

Ленінскія РУУС сталіцы праводзіць праверку.

Съмяротны аўтаспын

Жыхар Карэлічаў дабіраўся на працу ў Наваградак. Аўто, якое ён спыніў, трапіла ў аварыю.

Непадалёк ад вёскі Ваўковічы Наваградзкага раёну а 07:40 легкавік «Сузукі», якім кіравала 33-гадовая жыхарка

Карэліцкага раёну, выехаў на сустрэчную паласу і сутыкнуўся з грузавіком «DAF». Удар быў такі моцны, што легкавік літаральна разарвала на кавалкі. У выніку кіроўца з шматлікімі траўмамі была зъмешчаная ў бальніцу. Цяпер яна знаходзіцца ў стабільна цяжкім стане. Жанчына нядыўна выйшла з дэкрэтнага адпачынку, гадуе двух маленкіх дзяцей. Выпадковы мужчына з Карэлічай, якога яна вырашыла падвезыці ў Наваградак, сканаў на месцы.

Паводле папярэдніх звестак прычынай трагедыі стала нядбайнісць дарожных службаў Карэліцкага і Наваградзкага раёнаў — дарогу па маршруце Карэлічы—Наваградак не пасыпалі пяском.

Гомельскі банкір прайграў грошы банку ў казіно

У адносінах да 26-гадовага спэцыяліста разылкова-касавага цэнтра аднаго з банкаў узбуджаная крымінальная справа па ч.4 арт.211 Крымінальнага кодэксу «Грысаенчы альбо растрата». Гэты супрацоўнік за некалькі месяцяў «эксіспрапрыяваў» у банку больш за 60 мільёнаў рублёў. Імі ён пакрыў свае пройгрышы ў казіно гораду. Няўдача ў гульні і штурхнула нябогу на падман.

Дзік напаў на юнака

21-гадовы жыхар вёскі Петухоўка Чавускага раёну раніцай мінулай пятніцы папраставаў у суседніе паселішча праўз лес. Там ён убачыў дзіка, які ляжыў на сьнезе. Хлопец падумаў, што жывёліна мёртвая. Падышоў бліжэй, бо дагэтуль ніколі ў жыццы ня бачыў дзіка. А той дзік накінуўся на яго і паваліў на зямлю. На шчасце, жывёліна зьбегла. Паранены трапіў у бальніцу. Міліцыя праверыла

абставіны здарэння і знайшла ў тым месцы не адно, а два логавы дзікоў. Калі б да бойкі падключылася яшчэ адна жывёліна, у маладога чалавека не засталося б шанцаў выжыць.

Ханука

У аўторак пачалося адно з галоўных габрэйскіх сьвятаў — Ханука. Яно будзе дўжыцца восем дзён. Яго называюць «святым агнёў». Габрэй згадваюць у гэтыя дні сваю гісторычную перамогу над элінамі, якая выратавала народ ад асыміляцыі.

Сынег у Берасьце ўжо прывезэль

Лыжная траса з штучным снегам з'явіцца ў Берасьці. Тутэйшы клімат не дазваляе ўзімку тримаць у добрым стане лёд на адкрытых хакейных пляцоўках, а нястача снегу не дае магчымасці кататца на лыжах. Спэцыяльнае аbstаливанне для прадукавання штучнага снегу ўжо даставілі.

Сырое надвор’е да паўсунежня

Паводле Рэспубліканскага гідрамэтцэнтра, цёплае надвор’е будзе гаспадарыць яшчэ два тыдні. Тэмпература паветра будзе вагацца ад мінус 3 да плюс 4. Будуць чаргавацца дажджы і мокры снег. Дарэчы, цеплыня прагназуецца і на Новы год.

3 тысячы майстэрняў па рамонце мабільникаў у Беларусі засталіся дзьве

З 1 сьнежня права легальна рамантаваць тэлефоны маюць толькі дзве кампаніі: «Белтэлекам» і ААТ «Ньюолэнд». Яшчэ тры заяўкі знаходзяцца на разглядзе, паведаміла Міністэрства сувязі. У большасці майстэрняў проста не знайшлося неабходнага для сэргыфікацыі дарагога

абсталиваньня.

Калі 6 Глеб гуляў за Англію

Найлепшым футбалістам матчу 15-га туру чэмпіянату Англіі «Астан Віла» — «Арсэнал» быў прызнаны беларус Аляксандар Глеб. У камэнтары ВВС пасыля гульні было сказана: «У нас да гэтага гульца толькі адзіная прэтэнзія. Яна ў тым, што ён не нарадзіўся брытанцам. Каб Глеб гуляў за нашу зборную, уся Англія была б пачаслівай». У прэм'ер-лізе Глебаў «Арсэнал» ідзе на першым месцы.

У Ляйпцигу ратуюць беларускага хлопчыка

Шпіталь Санкт-Георг (Нямеччына) зьбірае ахвяраваньні на апрацоўку для беларускага хлопчыка Вані Шубараў. У лютым, падчас пажару ў кватэры ў Гомелі, 7-гадовы Ваня атрымаў 50 адсоткаў апёкаў скуры, ягоная сястра загінула. У шпіталь у Ляйпцигу хлопчыка даставілі 26 лістапада. Дзіцяці, у якога згарэў твар, трэба на меней за 10 складаных апрацоўк. Клініка заклікае рабіць ахвяраваньні на банкаўскі рахунак:

Spendenkontonummer 11; Bankleitzahl 860 205 00; Kreditinstitut Bank für Sozialwirtschaft AG Leipzig з заўгагай: Hilfe für schwer brandverletztes Kind.

Нямецкая прэса паведамляе, што дактары змагаюцца за кожны міліметр Ваневай скуры. Першымі апрацоўкамі спрабавалі выратаваць левую руку і правае вока беларускага хлопчыка. Сродкі на іх ахвяравала таксама грамадзкая арганізацыя «Ein Herz für Kinder».

Андрэй Белагубаў, СП, ЗП, Буг; інф. АНТ, радыё «Радыё», naviny.by, «Звязда», СТВ, tut.by, «Спорт-Экспресс»

Як патрыятычна сүстрэць канец съвету

Фэльетон Лёліка Ушкіна.

Навіны зь пячоры пад Пензай, дзе замураваліся, чакаючы канца съвету, беларускія сэктанты, падмываюць на цікавыя роздумы.

Уразіла тое, што вера сэктантаў у хуткі канец съвету абсалютна не падрывае іхнага даверу да роднага рэжыму, які ідэйна быццам будзеца на дыялектычным прынцыпе: у 2001 г. сярэдні заробак — 120 баксаў, у 2005 г. — 134 і г.д. На днях замураваныя заявілі, што няглядзячы на засок з апакаліпсісам, любяць бацьку і нават, калі ён асабіста папросіць, кінучь займача фігнёй.

Такой непадзецкай праявы ляляннасці да рэжыму ніколі не назіраў. Падумаў, што тэма эсхаталёгіі можа быць упісаная ў пастуляты дзяржаўнай ідэалёгіі.

Чаму не?

Уявіце сабе, што заўтра на зборах супрацоўнікаў адміністрацыі лідэр абвяшчае, што 3 ліпеня ў нас будзе

не традыцыйны парад, а поўны кірдык. Вэртыкалі і працоўнымі калектывамі даюцца інструкцыі — падрыхтавацца да адказнага мерапрыемства і адрапартаваць. Праводзіцца сэлектарка, падчас якой Ён устаўляе пістон адстаўшчым: «Я паўтараю, што кіраўнікі раёнаў, якія 3 ліпеня не адправяцца на той съвет, будуть мець вельмі жорсткі разгавор. Я нават не выключаю адстаўку ўраду».

Навіна пра канец съвету будзе мець акіян пазытыўных наступстваў.

Па-першае, вырашаеща проблема міжнароднага адмоўнага сальда. Напярэдадні канца съвету — гэтак месяцы за тры — людзі пачнуць прадаваць затанна сваю маёмасць і пажыткі — танніней нават за кітайскі шырсплажу. Паколькі ў краіне ўсе будуть настроеныя на хуткі каюк, увесе тавар пойдзе на экспарт, які будзе перавышаць аб'ёмы патоку імпарту.

Па-другое, аўтаматычна разрульваеца жыльлёвае пытаньне.

Людзі перабіраюцца жыць у зямлянкі і іншыя норы, дзе квадратны мэтар амаль нічога не каштует. Можна сымела рапартаваць, што проблема будаўніцтва сацыяльнага жыльля вырашаная. Дарэчы, дэфіцыту цэмэнту таксама.

Нарэшце проблема дзяржаўных субсыдый на камуналку. Паколькі людзі чакаюць фіналу эпохі, жывуць на ўсім гатовым — без сывяцла, без гарачай вады, без каналізацыі — датацыяў можна не даваць.

Натуральная, канец съвету можа не надысьці. Але гэта дасыць нагоду правесыці чарговае паседжанье і павесіць усіх фокстэр'ераў на Сідорскага і кампанію. Апошняя прызнаюцца, што нешта наблыталі з датай. Канец съвету пераносіцца на дзень X. Фраза — «Я паўтараю, што кіраўнікі раёнаў, якія ў дзень X не адправяцца на той съвет будуть мець вельмі жорсткі разгавор. Я нават не выключаю адстаўку ўраду» — авбавязковая.

Дарэчы, канец съвету — добрая нагода запрасіць назіральнікаў з каманды Рушайлы і расейскіх журналюг. Гэта будзе садзейнічаць пашырэнню праудзівай інфармацыі сярод суседзяў аб сапраўднай сацыяльна-палітычнай сітуацыі ў Беларусі.

Беларускае сафары. Зіма на страўсавай фэрме ў вёсцы Казішча пад Кобрынам.

ВАЛЯНЦІНА АКСАК

трохрадкоў—2007

Проста быць тут

Руки,
параненяя ружамі —
кровазъмяшэнье краўных.

Распусьніца
ад дзеяслова «распусьціца» —
здольнасць кветкі й жанчыны.

Спачатку вершы
расылі дзеткамі,
а цяпер во — кветкамі.

Між маладых паэтак я апынулася,
калі ўжо мела двух сыноў —
вяснова-весенскі кон.

Ты кунегай мяне абыдзеш,
як у застоллі чаркаю
абыходзяць малых і хворых.

Сыпёка, сьвятаянік ссохлы,
поплаў нат апоўначы не астывае —
пяшчота на прыську.

Гартэнзіі — гонар і годнасць году —
адкрасавалі,
толькі рэтра цяпер — хрызантэмы.

Лісьцік пажухлы на ліпе —
як пудра няўмелай рукою
на стомленым твары.

Кава гусьцее на дне філіжанкі,
мачнее бальсан у халодным кілішку —
адзінотная восень.

Час садаць туліпаны,
слухаць Бетховена й ехаць —
услед за булсламі — у вырай.

Радасць мая,
тужлівы самотны Бэтховэн,
чаму ты маўчыш ад паховінаў мамы?

Востраў Сітэ,
караблік на Сене —
чужы, маніторны малюнак.

Гішпанія, сэзон карыды скончаны,
а пляжы Коста Брава крывяняць,
як і ў час яго разгару.

Гаспадар гатэлю прычастоўвае віном,
твой тост ляціць кудысьці SMSkай,
мой келіх поўніца цыкутай.

Гарбата такая духмяная
і наліснікі такія пульхныя
ў карчмаркі Гэлі — за Бугам дом.

Пірэтрум падстрыгаю,
геленіум перасаджаю,
а шыпшыне до быць побач зъ ёю.

Проста быць тут.
Тут проста быць.
Быць тут проста.

У 2007 годзе, годзе 125-годзьдзя Купалы і Коласа, «НН» штонумар друкue творы беларускіх паэтаў. У ранейшых нумарах пабачылі съвет творы Генадзя Бураўкіна, Андруся Храпавіцкага, Юрася Пацюпы, Міхала Анемпадыстава, Сяргея Прывулцкага, Сяргея Сыса, Алеся Макрацова ды іншых аўтараў. Чакаем Вашых твораў!

Дыкс, які быў, які ёсьць

У сталічным Музэі сучаснага мастацтва адкрылася выстава графікі Ота Дыкса. Гэтая экспазыцыя твораў клясыка экспрэсіянізму сярэдзіны XX ст. арганізаваная менскім Інстытутам імя Гётэ і Інстытутам міжнародных сувязяў Штутгарту.

Андрэй Плякевіч

Славуты цяпер мастак нарадзіўся ў 1891 г. у Цюрынгіі, ля Гера, у пралетарскай сям'і. У 1909 г. ён паступіў у Акадэмію мастацтваў у Дрэздене, але, як пачалася Першая сусветная вайна, сышоў добраахвотнікам на фронт. За чатыры гады на Заходнім фронце афіцэр-кулямётчык Дыкс быў уганараваны Жа-лезным крыжам ды іншымі ўзнагародамі. Ён ваяваў шчыра. Ня гэтак праз патрыятычнага парываньне, як праз сваё ніцшэнства, бо сваім кумірам уважаў вайну за перадумову чалавечага існаваньня. Гэтак праз усю вайну ён і пранес дзіве книгі, дзіве крыніцы свайго съвета-погляду — Біблію і томік Ніцшэ.

Нават пасля ранення ён імкнуўся зноў у бой, запісаўшыся на авіацыйныя курсы.

Па вайне сам Дыкс тлумачыў сваю ваярскую няўримсльвасць: «Я бачыў, як нехта ззаду мяне раптам упаў і сканаў, зьбіты куляю. І я хацеў гэта бачыць. Я не пацыфіст, вераемна, я проста занадта цікаўны. Я павінен быў бачыць ўсё гэта — голад, вошай, бруд, жах, ад якога кладуць у штаны. Я сам павінен быў выпрабаваць на сабе ўсё гэтыя жудасныя бяздонныя глыбіні жыцця. Вось чаму я пайшоў на вайну добраахвотна».

Па вайне Ота Дыкс давучыўся ў Дрэздэнскай акадэміі, скончыў у 1925 яшчэ й Акадэмію мастацтваў

у Дзюсэльдорфе. Ад 1927 г. ён стаў і прафэсарам Акадэміі мастацтваў у Дрэздене.

У тых гады Дыкс быў блізкі да руху дадаістаў, сымпатызаваў анархічным і нігілістычным настроем. Менавіта тады ён з'яўнуўся да экспрэсіянізму і «новай урэчаўлёнасці».

У творах Дыкса 1920-х бязлітасная трапнасць дэталяў, што мяжуе з фантастычнасцю, становіцца адметнай рысаю ягонага стылю. Стылю гратэскнага, трагічна пераламанага, часцяком вычварнага.

Гэткае съветаадчуванье ў Дыкса сфармавалася ў вайну. Але ён застаўся па-за палітыкай.

Гэтаксама як і ягоны ўлюбёны Ніцшэ, Дыкс застаўся «па той бок добра і зла».

І ўласнае творчае крэда ён сфермуляваў у дзёйніковых запісах напрыканцы вайны: «Што нам насамрэч патрэбна будзе ў будучым, дык гэта фанатычна безсторонні натурализм, як у Грунэвальда, Босха й Брэйгеля. Нашая задача — урэчавіць твар нашага часу, а як мы яшчэ гэтага можам дасягнуць, як не з дапамогаю рэальнага съвету!» Перадусім, за вонкавай брутальнасцю некаторых ягоных вобразаў тоіца і вялікая прага чалавечнасці, разуменне ненармальнасці свайго часу. Лепшыя творы Дыкса — гэта праграмная эстэтыка

памежнага стану, бязлітаснага выбару. Жыцьцё альбо съмерць. І таму ягонае аналітычнае, препаруючае мастацтва набывае веліч звышдакументальнасці. Гэта ён пісаў: «Мастакі не павінны спрабаваць палепшыць съвет і навяртаць людзей на сваю веру. Яны дзеля гэтага надта мізэрныя. Яны павінны адно выступаць съведкамі».

У сёньняшній выставачнай экспазыцыі Музэю сучаснага мастацтва прадстаўлены 90 чорна-белых афортаў, створаных Дыксам цягам 1920-х, яшчэ ў часе навучаньня. Аснову экспазыцыі складае графічная нізка «Вайна», што была выйшаўшы ў Берліне ў 1924 г. Гэты цыкаль, што складзены з 50 твораў, ёсьць мастацкім съведчаньнем ваенных жахаў і людзкіх пакутаў, што бязлітасна зафіксаваў Дыкс.

Частка экспанаваных працаў Дыкса прысьвечаная й драматычнаму лёсу сацыяльных нізоў паванснага нямецкага грамадзтва.

Выставка будзе трывалаць да 18 сіння. Мо на кожны гляд час не аматарам творчасці гэтага мастака, але кожны будзе мець унікальную магчымасць асабіста пазнаёміцца з адной з самых маштабных мастацкіх з'яўліў сярэдзіны XX стагодзьдзя — зь нямецкім экспрэсіянізмам аўтарства Ота Дыкса.

Сяргей Харэўскі

ВЫСТАВЫ

Ускладаньне кветак

9 сънежня а 12-й — ускладаньне кветак да по-мніка Максіму Багдановічу каля Опэрнага тэатру.

I съвеціца зорнае імя Максіма

7 сънежня ў літаратурным музее Максіма Багдановіча (М.Багдановіча, 7а) адбудзеца літаратурно-мастацкая вечарына «I

съвеціца зорнае слова Максіма». Вас чакае сустрача з В.Шніпам, Г.Далідовічам, В.Жуковічам, В.Стралком і іншымі пісьменнікамі. А таксама выступяць дзевіц фальклёрнага калектыву цэнтру «Ветразь». Пачатак а 16-й.

«Лісты сябрам: Вільня — Менск»

Да 18 сънежня ў Менскай дзяржкайной гімназіі-каледжы мастацтваў (вул. Камуністычная, 52) працуе выстава твораў вучняў Нацыянальнай мастицкай школы

імя М.Чурлёніса. Нацыянальная мастицкая школа імя М.Чурлёніса — адзіная школа ў Літве, у якой можна атрымаць агульную сярдзюю і мастацкую адукацыю. Дзяцей навучаюць музыцы, мастацтву (жывапіс, графіка, скульптура, дызайн), балету.

Юбілейная выставка

Да 22 сънежня ў малой залі Нацыянальнага мастацкага музею (вул. Леніна, 12) працуе выставка твораў Уладзімера і Тамары Васюкоў «У згодзе з прасторай» (графіка і кераміка).

КАНЦЭРТЫ

Фолк-фэст

8 сънежня ў малой залі КЗ «Менск» (Кастрычніцкая, 5) — фолк-фэст з удзелам «Ліцьвінаў» (прэзэнтацыя перавыданья альбомаў «Неба і Зямля» і «5 сака-

віка»), Госыці, Gud'a (прэзэнтацыя перавыдання альбому «Архайчныя абраядавыя съпевы»). Т: 649-08-88, 766-24-25.

Новы фільм пра Плошчу
7 сънежня ў сядзібе

партыі БНФ (пр.Машэрава, 8) а 18-й гадзіне пачынаецца прэм'еры паказ фильму Сержку Патаранскага «У сънях драмае вясна», які распавядае пра падзеі Менскай вясны-2006, час зма-

ганьня беларускага народу за свабоду й справядлівасць на пляцы Каліноўскага. У імпрэзе, акрамя самога аўтара кінастужкі, восьмушць непасрэдны ўдзел героя Плошчы.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

«Цягнік на Юму» і «Львы для ягнятак»

Нечаканы новы вэстэрн і сацыяльна-палітычна драма.

Цягнік на Юму (3:10 to Yuma)

ЗША, 2007, каліровы, 117 хв.

Рэжысэр: Джэймз Мэнгалд

Ролі выконваюць: Расэл Кроў, Крысціян Бэйл, Логан Лермэн, Далас Робэртс, Пітэр Фонда, Бэн Фостэр, Вайнса Шо

Жанр: Вэстэрн

Адзнака: 8 (3+)

Інвалід амэрыканскага войска, зьяднелы фэрмар Дэн Эванс згаджаецца за гроши дасцавіць арыштаванага кіраўніка банды Бэна Ўэйда да цягніка. Але злачынцы не збіраюцца губляць сваёго павадыра...

Новы вэстэрн паводле фільму 1957 г. і навэлі Элмэра Леанарда дае новае дыханье падза-бытаму жанру. На пыльных прасторах Дзікага Захаду ізоўн усталёўваеца справядлівасць, а герой аднаўляе закон, калі ўсё супраць яго.

Акцэнт у карціне Джэймза Мэнгальда — псыхалягічны двубой, авбостранны канфлікт дабра й зла. Харызматычны нягоднік Бэн Ўэйд у неахайна-зграбным выкананні Расэла Кроў амаль на працягу ўсё стужкі — д'ябал-спакушальнік (які выдатна ведае Біблію, а ў вольны ад забойстваў час няблага малюе). Спакутаваны, схуднелы Крысціян Бэйл у ролі Дэна Эванса на мусіў быць героем — але стаеца ім.

Абавязковая для вэстэрна перастрэлкі адда-дзенны ў фільме пэрсанажам адмоўным — што толькі павышае градус псыхалягічнага шоку і гарантую ачишчальны фінал.

Сур'ёзны прыклад годнага кіно — і новы крок старога жанру.

Ільвы для ягнятак (Lions for Lambs)

ЗША, 2007, каліровы, 88 хв.

Рэжысэр: Робэрт Рэдфард

Ролі выконваюць: Робэрт Рэдфард,

Мэрыл Стрэп, Том Круз, Майл Пенья, Эндрю Гарфілд, Пітэр Бэрг

Жанр: Сацыяльна-палітычна драма

Адзнака: 6 (3+)

У той час, як выкладчык паліталёгіі спрабуе заахвочыць лепшага студэнта да грамадзкай дзея-насці, амбітны палітык апраўдае новую апера-цыю ў Аўгтаністане, а быўляя вучні прафесара гінуць на аўганскім плято...

Стужка амэрыканскага актора Роберта Рэд-фарда (які выканаў галоўную ролю) даследуе капітуляцыю журналісту перад індустрый заба-ваў, паўторнасць мілітарыскай рыторыкі — і ча-лавечую абыякавасць як корань грамадзкага зла.

Карціна Рэдфарда — грунтуюная сацыяльна-крытычная і зусім не мэйнстрэймная. Акторы — сам Рэдфард і Том Круз дакладна малоюць варагоўную грамадзка-палітычную тыпы. А Мэрыл Стрэп, у ролі журналісткі, яшчэ й дазваляе дасыцінную іронію да сваёй папярэдній «съцярвоўнай» гля-мурніцы з «Д'ябла», што носіць «Прада».

Але гэтая палітыка-псыхалягічная стужка будзе цікавая найперш амэрыканцам — дый тое, на ўсім. Хаця ў расейскім варыянце карціны амаль усе амэ-рыканскія дакументы ў кадры... на рускай мове.

Андрэй Расінскі

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар

7 (пт) — «Памінальная малітва».

8 (сб) — «Дзіўная місіс Сэвідж».

9 (ндз) — «Смак яблыка».

15 (сб), 16 (ндз) — «Слуга двух гаспадароў». ранішнія спектаклі

9 (ндз) — «Паўлінка».

малая сцэна

8 (сб) — «Адчыніце Кантралёру!»

Тэатар юнага гледача

7 (пт) — «Мятлік».

7 (пт), 8(сб) — «Прыгоды Бібігона».

8 (сб) — «Марнія намаганыя каханыня».

8 (сб) — «Дарога на Бэтлеем».

9 (ндз) — «Спадарыня Мяцеліца».

Прэзентацыя кнігі Астрыд Ліндгрэн «Малы і Карлсан-з-даху»

Карлсан запрашае на Дзень народзінаў!

Уваходныя ледзяшы, цікавосткі, гульні, съпевы й забаўкі чакаюць вас **19 сънежня а 18 гадзіне ў Менскай абласной бібліятэцы імя А. Пушкіна (вул. Гікалы 4).**

Падрыхтуюцца віншаваньне Карлсану і не забудзься на фотаапарат, каб займеть здымак з любімым героем.

КАЛІ Б...

...сябры беларускага ЦВК
былі зайдзросьнікамі.

Дыктар: у Чачэні ўжка
выбаршчыкаў склада 92 %,
зь іх 99 % прагаласавала за
партыю Путіна.

МЯЛОНОВ Т.КЛЮЧНИКОВ

Сустрэчы з «Arche» і «Нашай Нівай» у Слуцку, Салігорску і Берасці

13 сіннянія рэдактар «Arche» Валер Булгакаў, рэдактар «НН» Андрэй Скурко прыецьцу ў Слуцак і Салігорск. Удзел возьме таксама Валянцін Тарас, які прэзентуе кнігу сваіх мэмуараў. Сустрэча ў Слуцку пачненца а 18-й. Да-ведкі: (029) 690-34-74 (Віталь). У Салігорску — а 20-й. Да-ведкі: 615-10-46 (Павал).

Увага! Сустрэча ў Берасці пераносіцца. Булгакаў, Скурко і пісьменніца Наталка Бабіна наведаюць **Берасцьце 20 сіннянія**. Да-ведкі: 660-57-41, 724-21-16 (Зыміцер).

Дзякую за спрыяньне
Раісе Жук-Грышкевіч,
Кацярыне Вініцкай
і Вітауту Кіпелю.

А ты падпішыся!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву», прости падпішыце дамову.
Дэталі — **старонка 17.**

ПРЫВАТНЫЯ
АБВЕСТКІ

СПАЧУВАНЬНІ

Трагічна загінуў Лявон Ладуцька. Выказываем спачуванье сям'і, блізкім і сябрам.

КАЛЯДОЎШЧЫКІ

Шукаем калядоўшчыку для 6-цігадовага юнку Янкі і ягоных сябров. Т.: 655-67-99. Мікола

КАНТАКТЫ

Сяржук з-пад Воршы! Кінь красыць ў дамах, дзе цябе прытуляюць. Вярні гроши абрабаванай дзеўцы

КНІГІ, МУЗЫКА

Набор, рэдагаваныне, інтэрвю, аналітика, падбор, апрацоўка інфармацый, матэрыялу, падрыхтоўка рукапісу да друку, пераклад, выдавецкія праекты, распавесюд. Ластоўскі «Расійска-Крыўскі (беларускі) слоўнік 1924 г., «Наша Ніва» 1906—1908, «Беларускі Кнігаразбор». Камплект значак «Гарады Беларусі», аўдый. Т.: 753-91-96. alesknigi@mail.ru

Новыядыскі ад БМА: Данчык «Беларусачка», Данчык/Барткевіч «Мы адной табе належым», Віктар Шалкевік «Балады і рамансы», «Смутны беларускі блюз» і інш. Т.: 649-08-88, 766-24-42, e-mail: w1979@tut.by. Пытайцца ў музычных крамах і ў незалежных распаведніках

КАЦЯНЯТКА

Аддамо беларускамяўнае кацянятка ў добрыя руки. Т.: 798-03-42

ДОМ

Прадам за 62 т. цагляны дом з мансардай, плошчай 110 кв.м. (эроблены на 85 %), побач з менскай кальцавой. Ёсьць электрычнасць, вада, падводзіцагаз. Т.: 576-74-29

БЕЛАРУСКАЯ АГУЧКА

Творчае згуртаваньне «Дзіўноты й памароцты» з нагоды выхаду новых фільмаў на DVD зь беларускую агучкаю, ладзіць прэзентацыіны прагляд стужак на нове арыгіналу зь беларускімі субтрытрамі. Будуць прадманстраваныя фільмы «300 спартанчукоў» і «Вакаціі спадара Біна». Інфармацію можна атрымаць па тэлефонах (029) 707-79-89 (Алесь Квіткевіч) і (029) 757-58-67 (Алесь Мазанік), альбо праз e-mail: djp@byDJP.org, mikola@byDJP.org і yuras2006@gmail.com.

СЯБРОЎСКІЯ ПАДАРОЖХЫ

Запрашаем у падарожжа 21—24 сіннянія па маршруце: Перамышль—Яраслаў—Сандомір (Польшча). Т.: (017) 292-54-58; (029) 622-57-20; 509-12-16; 110-19-28

Юры Вінаградаў:
«Калі была Плошча,
адчуваўся агонь»

Гутарка з арт-дырэкторам кавярняў «Стары Менск» і «Лёндан». **Старонка 24.**

Вайцюшкевіч
агаліўся
дзеля мастацтва

Музыка Зыміцер Вайцюшкевіч правёў фотасесію ў стылі «но». Журналістам жа ён распавёў пра даўнюю мару. **Старонка 22.**

ЖАРТ

Ня так страшны чорт, як ягонае ідэялягічнае ўпраўленыне.

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

Яшчэ пісалася ў адвінцельным акце, што ў «Нашай Долі» была ганьба для Кубанскага войска ў апісаным здарэнні з Валыні, бо карэспандэнт называў казакоў «чужынцамі».

«Наша Ніва». №3. 1907

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Ніви»:
З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратары рэдакцыі Настя Бакшанская
шэф-рэдактар Андрэй Дынько
галоўныя рэдактары Андрэй Скурко
мастакі рэдактар Сяргей Харэўскі
заснавальнік Міасцовы фонд выданья
газеты «Наша ніва»
выдавец Прыватнае прадпрыемства
«Суродзіны»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

О НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос форматам А2, 6 друк. арк. Друкарня РУП «Вывадцаўца «Беларускі Дондрук». Менск, пр. Ф.Скарны, 79. Радзіцца не насе адказнікі за звест рэкламных абвестак. Кошт свабодны. Пасведчанне абрэпстрацыі падызначана выдання №581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзеное Міністэрствам інфармаціі Рэспублікі Беларусь. Юрыйдычны адрес: 220104 Мінск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Тр. 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанку», Менск, код 764. Наклад 2289. Газета выдаецца 48 разоў на год. Нумар падпісаны ў друк 23.00.05.12.2007. Замова № 6661. Рэдакцыйны адрес: Ракасоўскага, 102-71.